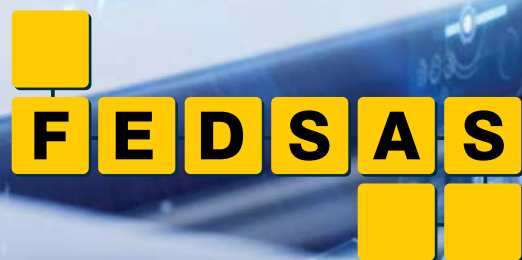

Geïntegreerde Jaarverslag

DIE FEDERASIE VAN BEHEERLIGGAME
VAN SUID-AFRIKAANSE SKOLE

2020

2

4

13

14

30

INHOUDSOPGAWE

VOORWOORD: NASIONALE VOORSITTER	2
INLEIDING EN OORSIG	4
FEDSAS se benadering tot verslagdoening	4
Termyn gedek in hierdie verslag	4
Sleutelkonsepte, afkortings en verklarende terme	4
Teikengehoor	5
Kontakbesonderhede en terugvoering	5
WAARDETOEVOEGING	6
Wie is FEDSAS?	6
Kernwaardes	6
Waarvoor staan FEDSAS?	7
Wat doen FEDSAS vir jou?	7
Nasionale voetspoor	8
Beheerstrukture	10
Nasionale Raad	12
Komitees	12
WESENLIKE ASPEKTE	13
VERSLAG VAN DIE UITVOERENDE HOOF	14
FEDSAS SE KOMPETERENDE LANDSKAP	18
Fokusarea: Opleiding	18
Fokusarea: Bewusmaking	24
Fokusarea: Navorsing	26
Fokusarea: Groei ledetal	27
Fokusarea: Fondswerwing, verhoudingsbestuur en spreekbuis vir beheerliggame	28
Fokusarea: Goeie korporatiewe bestuur	29
FINANSIËLE STATE	30

VOORWOORD: NASIONALE VOORSITTER

Die verbysterende skaal waarop veranderinge gedurende 2020 plaasgevind het, sal waarskynlik voortleef as die mees uitstaande kenmerk van hierdie merkwaardige jaar. Die Covid-19-pandemie het geen sektor onaangeraak gelaat nie. Die Vierde Industriële Revolusie het oor 'n kwessie van weke en maande uitgespeel pleks van die geskatte jare van aanpassing. In baie maatskappye het strategieë vir omskakeling na 'n aanlyn-omgewing oornag in die snippermandjie beland. Dink moes dringend plek maak vir doen.

Daar is egter min sektore waarvan die impak en waarde so duidelik onderstreep is as dié van die onderwyssektor. Met miljoene kinders wat skielik vanjaar vir maande aaneen tuisonderrig moes ontvang, het talle ouers en voogde eerstehands ervaar presies hoe uitdagend onderwys werklik is. Terwyl daar tuis aanpassings gemaak is vir die vertolking van nuwe rolle, het 'n gemotiveerde werksmag van onderwysers, skoolbeheerliggame en ander rolspelers die bul by die horings gepak en eenvoudig gedoen wat gedoen móét word. Om die 2020-skooljaar te red, het onderwysers binne die bestek van enkele dae aanlyn-spesialiste geword om leerders by te staan terwyl skoolbeheerliggame en ander rolspelers planne moes maak vir die terugkeer van leerders onder totaal ander omstandighede.

Die vlak van innovering en toewyding en 'n goeie skeut hardkoppige wil om iets te laat werk is wat die onderwyssektor vanjaar laat uitblink

het. Met alle ander planne vir die jaar by die venster uit, het FEDSAS sy fokus op sy kernbesigheid verskerp: Steun skoolbeheerliggame sodat hulle skole kan ondersteun sodat gehalte-onderrig kan voortgaan.

Die jaar 2020 het FEDSAS, 'n organisasie met 'n bewese rekord van aanpasbaarheid, se vermoëns tot die uiterste beproef. Die inhoud van hierdie geïntegreerde jaarverslag dien egter as bewys van hoe uitstekend die organisasie en sy mense hierdie uitdaging die hoof gebied het. 'n Geïntegreerde jaarverslag vertel die verhaal van hoe 'n organisasie waarde toevoeg in ses kapitale, naamlik finansiële kapitaal, vervaardigde kapitaal, mensekapitaal, sosiale en verhoudingskapitaal, intellektuele kapitaal en natuurlike kapitaal. Met finansiële en vervaardigde kapitaal onder groot druk weens die impak van Covid-19, kon FEDSAS op die organisasie se diepte ten opsigte van veral mense- en sosiale en verhoudingskapitaal staatmaak.

Hierdie geïntegreerde jaarverslag bied 'n oorsig van FEDSAS se aktiwiteite gedurende 2020 en vertel die verhaal van waardetoevoeging te midde van groot veranderinge.

Erhard EH Wolf:
Nasionale voorsitter

INLEIDING EN OORSIG

FEDSAS se benadering tot verslagdoening

FEDSAS aanvaar die King IV™-verslag oor Beheer vir Suid-Afrika, 2016, as die brondokument oor dit waaruit goeie beheer bestaan.

Hierdie geïntegreerde jaarverslag gee terugvoering oor, en bied 'n vooruitskouing van, die organisasie se verbintenis tot goeie beheer en hoe dit grondslag vind in sy aktiwiteite. Die doel van die verslag is om aan alle belanghebbendes, intern en ekstern, 'n oorsig en insig te bied oor die nie-finansiële en finansiële stand van sake in terme van FEDSAS se strategiese doelwitte. Sodoende word belanghebbendes in staat gestel om die organisasie se prestasie en volhoubaarheid te evalueer. FEDSAS wil met hierdie verslag aan belanghebbendes wys hoe die organisasie waarde toevoeg tot die Suid-Afrikaanse samelewing, en veral die onderwyssektor.

Termyn gedek in hierdie verslag

Hierdie geïntegreerde jaarverslag bied 'n oorsig oor FEDSAS se werksaamhede vir 2020, asook die finansiële jaar 2019.

Sleutel terme, afkortings en verklarende terme

Wesentliche aspekte: Alle aangeleenthede, aspekte en aktiwiteite relevant tot die organisasie se waardetoevoeging. In terme van die riglyne van Internasionale Raad vir Geïntegreerde Verslagdoening is 'n organisasie se impak op verskeie kapitale wesenlik of relevant slegs indien dit 'n beduidende invloed het op die beskikbaarheid, gehalte en bekostigbaarheid van kapitale waarop die organisasie steun, indien dit interne en eksterne belanghebbendes se persepsies van die organisasie op so 'n wyse beïnvloed dat dit besigheidsgevolge het of indien dit ander strategiese waarde inhou. Die organisasie se impak kan positief, negatief of neutraal wees.

FEDSAS: Die Federasie van Beheerliggame van Suid-Afrikaanse Skole

Organisasie sonder winsbejag: 'n Organisasie wat nie 'n winsoogmerk najaag nie, wat insluit 'n organisasiewatopgerigisas'n maatskappyengevolge die Maatskappyewet 71 van 2008 ('n maatskappy sonder winsbejag), 'n statutêre liggaam, trust of vrywillige vereniging, ongeag of dit ingevolge die Wet op Organisasies sonder Winsbejag 71 van 1997 as 'n organisasie sonder winsbejag of

ingevolge die Wet op Inkomstebelasting 58 van 1962 as 'n openbareweldaad-organisasie tot stand gebring is

Skolewet: Die Suid-Afrikaanse Skolewet 84 van 1996

Wet op Nasionale Onderwysbeleid: Die Wet op die Nasionale Onderwysbeleid 27 van 1996

Wet op Indiensneming van Opvoeders: Die Wet op die Indiensneming van Opvoeders 76 van 1998

Teikengehoor

Die inligting in hierdie verslag is gemik op die behoeftes van huidige en toekomstige belanghebbendes en beleggers met langtermynbelang by die organisasie.

Kontakbesonderhede en terugvoering

Terugvoering oor die inhoud en struktuur van hierdie verslag sal FEDSAS in staat stel om sy verslagdoeningspraktyke voortdurend te verbeter.

Nasionale kantoor: 051-522 6903

E-pos: info@fedsas.org.za

Webwerf: www.fedsas.org.za

WAARDETOEVOEGING

Wie is FEDSAS?

FEDSAS is die leier in skoolbeheer- en bestuur. Die organisasie fokus op die ontwikkeling van bekwame skoolbeheerliggame van skole. FEDSAS verskaf inligting, organiseer, mobiliseer en rus ons lede toe om die hoogste onderwysstandaarde in skole te handhaaf en uit te bou. Die organisasie is in 1993 gestig en het oor die afgelope byna drie dekades gegroei tot een van die mees gerekende rolspelers in Suid-Afrikaanse onderwys.

FEDSAS se **visie** is die behoud en bevordering van gehalte-onderwys in skole in die Republiek van Suid-Afrika.

FEDSAS se **missie** is om alles binne sy vermoë te doen om sy lede en hul belangegroep te verteenwoordig in die vestiging en bevordering van die hoogs moontlike standaard van opvoeding vir al die kinders van ons land, in die algemeen, en om effektiewe skoolbeheer en -bestuur te bevorder ten einde eersgenoemde te bereik, in die besonder.

Kernwaardes

Uitmuntendheid

Om kompromisloos gehalte-diens te lewer en om altyd te soek na beter maniere om dinge te doen deur ons verbintenis aan voortdurende verbetering in ons persoonlike en professionele lewe.

Integriteit

Om eerlik, deursigtig, oop, geloofwaardig en respekvol op al ons verskille in ons interne en eksterne interaksies te bou.

Passie

Om 'n positiewe verskil te maak deur geesdrif, toewyding, sterkte, intensiteit en om algehele oorgawe na te streef in alles wat ons doen.

Rentmeesterskap

Om verantwoordelikheid te aanvaar en verantwoordbaar te wees.

Verhoudinge

Die beste en mees bevredigende plek om te werk – ons is die FEDSAS-familie.

Waarvoor staan FEDSAS?

- FEDSAS glo aan maksimum outonomieit vir beheerliggame en dus streef ons daarna om die regte en bevoegdhede van beheerliggame uit te brei.
- FEDSAS ondersteun en bevorder die magte en regte van skoolbeheerliggame soos omskryf in die Suid-Afrikaanse Skolewet, insluitend taal- en toelatingsbeleid.
- FEDSAS ondersteun die beginsel dat beheerliggame 'n belangrike rol speel om geleenthede vir alle leerders te skep om hulle volle potensiaal te bereik.
- FEDSAS onderskryf die behoud en bevordering van 'n kultuur van uitnemendheid in opvoeding, onderwys en dienslewering.
- FEDSAS is deurentyd besig om gesonde verhoudinge met alle belangegroepes in die onderwys te vestig en uit te bou sodat die beste belange van die leerder uiteindelik gedien kan word.

Wat doen FEDSAS vir jou?

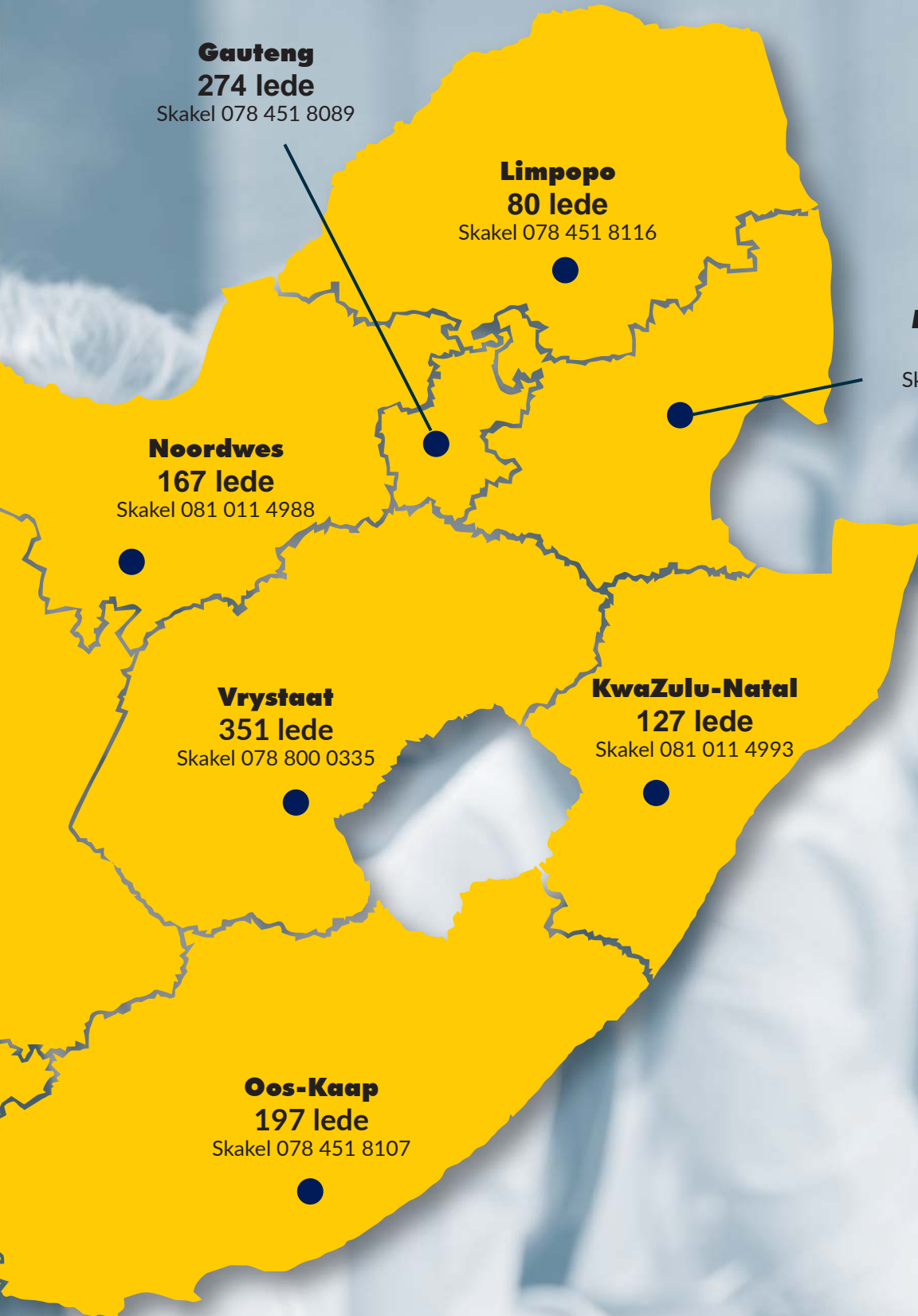
- FEDSAS is die mees verteenwoordigende spreekbuis vir skoolbeheerliggame landwyd. Ons lewer kommentaar op konsepwetgewing en onderwysbeleid, wat beteken ons lede se belange word op 'n hoë vlak verteenwoordig.
- FEDSAS is vir byna 30 jaar al 'n gerekende meningsvormer en rolspeler in openbare onderwys op nasionale en provinsiale vlak.
- FEDSAS beskik oor gevestigde nasionale en provinsiale strukture ten einde 'n diens aan al ons lede landwyd te kan lewer.
- FEDSAS het reeds verskeie rigtinggewende hofsake gewen en ons het voltydse onderwysregspesialiste om lede by te staan in die uitoefening van hul regte, insluitend gevalle van onregmatige inmenging in die beheer en bestuur van skoolaangeleenthede.
- FEDSAS verleen hulp aan beheerliggame oor die hele spektrum van skoolbeheer en -bestuur, onder meer personeelaanstellings, arbeidsverhoudinge, strategiese beplanning en finansiële bestuur.
- FEDSAS se webblad is die mees omvattende bron rakende inligting oor skoolbeheer en -bestuur, waaronder beleidsdokumente, handleidings vir beheerliggame en voorbeelde van kontrakte. FEDSAS het ook 'n reeks produkte, waaronder videomateriaal en boeke wat oor 'n verskeidenheid aspekte van skoolbeheer en -bestuur handel.
- FEDSAS het grondige ervaring van onderwysaangeleenthede. As 'n aktiewe, dinamiese organisasie is ons op hoogte van veranderinge en herstrukturering op onderwysgebied en ons kan ons lede dienoreenkomstig adviseer.
- FEDSAS is 'n demokratiese, nie-politiese organisasie en lede kies jaarliks hul leiers.

Nasionale voetspoor

FEDSAS se nasionale voetspoor:

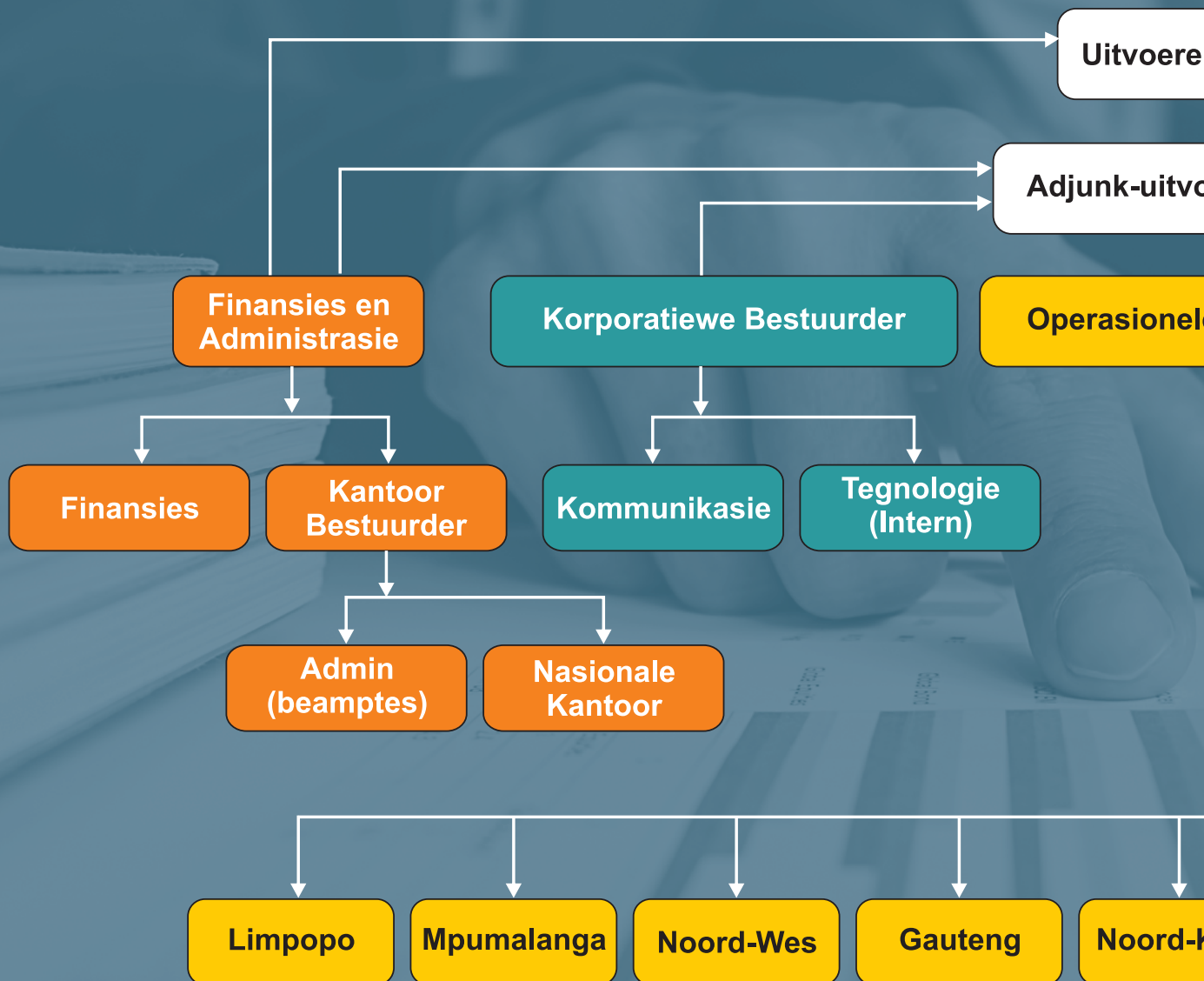
Verspreiding van lede / kontakbesonderhede

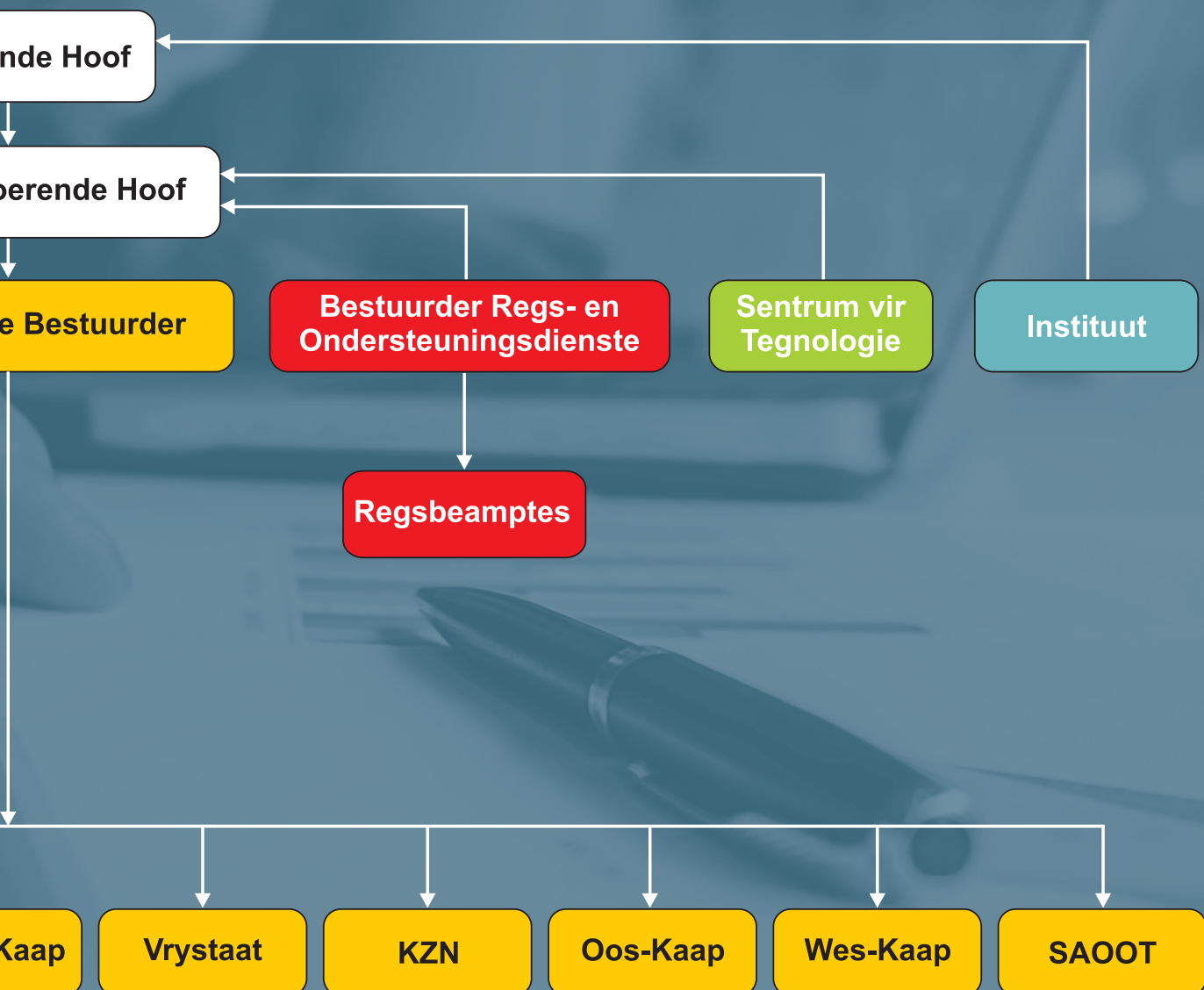

Beheerstrukture

FEDSAS Nas

Professionele Raad

Nasionale Raad

'n Nasionale Raad is verantwoordelik vir die beheer van FEDSAS. Hierdie beginsel beteken dat die Nasionale Raad uiteindelik vir die organisasie en sy werksaamhede verantwoordelik is. Die Nasionale Raad is die struktuur wat oor FEDSAS se welstand verantwoordelik sal moet doen. Lede van die Nasionale Raad word jaarliks tydens die Algemene Jaarvergadering van FEDSAS verkies. Die Nasionale Raad is verantwoordelik vir die beheer van FEDSAS, wat die beheer van die geld en ander bates van die organisasie insluit. Aangesien die Nasionale Raad ander se bates beheer, staan die organisasie sowel as alle individuele lede van die Nasionale Raad in 'n vertrouensverhouding ('n fidusiêre verhouding) teenoor FEDSAS. Ooreenkomstig sy fidusiêre pligte, moet die Nasionale Raad in belang van die organisasie handel. Benewens fidusiêre pligte, is lede van die Nasionale Raad ook verplig om behoorlike sorg, vaardigheid en toewyding aan die dag te lê. Hulle het ook statutêre pligte wat deur verskillende wette (insluitend die gemenereg), die oprigtingsdokumente van die organisasie (die grondwet van FEDSAS) en enige ooreenkomste wat die organisasie kan aangaan (soos die aanstellingsbriewe of dienskontrakte van lede van die Nasionale Raad) aan hul opgelê word. Lede van die Nasionale Raad behoort hul pligte te verstaan om moontlike persoonlike aanspreeklikheid weens pligsversuim te voorkom. Lede van die Nasionale Raad ontvang geen vergoeding in ruil vir hul diens nie. Tog kan pligsversuim steeds tot verantwoordbaarheid en persoonlike aanspreeklikheid lei.

Komitees

Uitvoerende komitee	Die uitvoerende komitee is verantwoordelik vir die uitvoering van FEDSAS se strategie en sakeplanne. Dit funksioneer onder voorsitterskap van die uitvoerende hoof en bestaan uit senior personeel van die organisasie.
Menslikehulpbronnekomitee	Die menslikehulpbronnekomitee vorm deel van die beheerstrukture van die nasionale raad van FEDSAS en adviseer die nasionale raad oor alle aangeleenthede rakende menslike hulpbronne en vergoeding van personeel. Die voorsitter en lede van die komitee word deur die nasionale raad aangestel.
Oudit- en Risikokomitee	Die oudit- en risikokomitee is verantwoordelik vir die toesig oor FEDSAS se finansies, risiko en voldoeningsvereistes. Dit is deel van die beheerstrukture van die nasionale raad en die voorsitter en lede word deur die nasionale raad aangestel.
Strategiekomitee	Die strategiekomitee is 'n staande komitee van die nasionale raad bestaande uit die voorsitter, ondervoorsitter, uitvoerende hoof en adjunkhoof. Die komitee adviseer die nasionale raad oor strategiese kwessies.

Besoek die FEDSAS-webtuiste by www.fedsas.org.za vir inligting oor provinsiale rade en FEDSAS se personeel in elke provinsie.

WESENLIKE ASPEKTE

Wesenlike aspekte is sake wat 'n wesenlike effek kan hê op FEDSAS se vermoë om waarde tot die skoolonderwyslandskap toe te voeg. Hoewel hierdie geïntegreerde jaarverslag in geheel verteenwoordigend is van die wesenlike aspekte, met ander woorde daardie aspekte wat as aanduidend beskou word van FEDSAS se impak op die ses kapitale, bied hierdie afdeling 'n oorsig van enkele aangeleenthede wat spesifiek gedurende 2020 en veral met betrekking tot die Covid-19-pandemie uitgelig moet word.

Covid-19-pandemie

Die Covid-19-pandemie en die gepaardgaande inperking van aktiwiteite het, soos in meerdere sektore, 'n wesenlike invloed gehad op skoolonderwys. Die effek daarvan sal kort-, medium- en moontlik selfs langtermyngevolge vir FEDSAS inhou. Die implikasies wat van die grootste belang is, is:

- Gesondheid en veiligheid van werknemers en vrywilligers. As diensorganisasie waarin direkte kontak met lede belangrik is, sal nuwe idees en planne gemaak moet word om dienste steeds effektief te lewer terwyl gesondheid- en veiligheidsprotokolle streng nagekom word.
- Ekonomiese teenspoed. Verminderde indiensneming, verlies aan werkgeleenthede, hertoedeling van staatsfinansiering en verlaagde sakevertroue plaas druk op skole se vermoë om ledegeld aan FEDSAS te betaal maar vereis terselfdertyd meer ondersteuning en dienslewerig.
- Diensleweringsmodel. Die pandemie en gepaardgaande inperking het 'n wesenlike invloed gehad op FEDSAS se diensleweringsmodel maar het ook die geleentheid gebring om aanpassings te bedink en toe te pas wat meer koste-effektief is en wat meer lede van beheerliggame kan bereik.

Ander wesenlike aspekte

Hoewel Covid-19 die nasionale diskoers in 2020 oorheers het, is daar ander wesenlike aspekte wat geleenthede en bedreigings daarstel:

- Wetgewing. Die Ministerie van Basiese Onderwys is steeds van plan om omvattende wysigings aan die land se onderwyswette aan te bring. Die aanvanklike plan was dat daardie wetgewing reeds vanjaar deurgevoer sou word, maar die pandemie het ook 'n stokkie voor hierdie plan gestee.
- Befondsing. Voldoende befondsing om die volle spektrum van dienste waarvoor FEDSAS beskik te kan lewer, bly steeds 'n uitdaging. Reeds voor die uitbreek van die Covid-pandemie was ekonomiese vooruitsigte in die land maar beroerd en dit het uiteraard ook 'n impak op nie-winsgewende organisasies se volhoubaarheid.
- Kommunikasie en handelsmerk. In 'n era van snelle en inligtinggedrewe kommunikasie en beeldbou, is effektiewe en geloofwaardige kommunikasie 'n voortdurende uitdaging.
- Verhoudingsbou. Die onderwyslandskap in Suid-Afrika is 'n komplekse en in vele opsigte 'n omstrede landskap. Dit verg voortdurende beplande en versigtige voetwerk om relevante en geloofwaardige verhoudings op te bou sodat lede van FEDSAS maksimum voordeel uit verhoudings en verbintenisse kan trek.

VERSLAG VAN DIE UITVOERENDE HOOF

Uitkomst van goeie beheer en bestuur

Die aktiwiteite van 'n organisasie moet beoordeel word aan die hand van die uitkomst soos in die King IV™-verslag in vooruitsig gestel. Dit is:

- etiese kultuur;
- goeie prestasie;
- effektiewe beheer en
- legitimiteit.

Die veronderstelling is dat toesig en beheer oor en bestuur van die ses kapitale insette die bostaande uitkomst tot gevolg sal hê. Nougessette aandag aan die optimale benutting van elk van die kapitale insette is dus van wesenlike belang.

Dit alles moet geskied en beoordeel word aan die hand van die drieledige konteks van verantwoordelike en volhoubare institusionele bestaan en ontwikkeling: finansiële resultate, sosiale verantwoordelikheid en omgewingsverantwoordelikheid.

Teen die agtergrond van 'n hoogs ontwrigte en ontwrigtende jaar is dit vir my 'n voorreg om oorsigtelik dog so eerlik en volledig moontlik aan die hand van die ses kapitale insette waarna in die King IV™-verslag verwys word, verslag te doen oor FEDSAS se aktiwiteite. Die inligting in hierdie verslag moet dus gelees word saam met die inligting in die res van die geïntegreerde verslag om sodoende 'n geheelbeeld te kry van wat gedoen is, wat bereik is en watter realistiese vooruitsigte vir volhoubaarheid bestaan.

Finansiële kapitaal

FEDSAS het 2019 met 'n geringe verlies afgesluit. Dit het geen impak op ons finansiële volhoubaarheid gehad nie aangesien die reserwefonds juis vir so 'n gebeurlikheid voorsiening gemaak het. Die ideaal wat deel vorm van FEDSAS se volhoubaarheidstrategie is om elke jaar met 'n oorskot af te sluit ten einde 'n reserwefonds op te bou wat volhoubaarheid in tye van krisis kan verseker.

Daardie krisis het toe inderdaad werklikheid geword in 2020. Die sluiting van skole gedurende Maart vanjaar het onmiddellik 'n invloed op ons inkomste gehad deurdat skole se administrasies nie gefunksioneer het nie en niemand by die betaling van rekeninge uitgekome het nie. Dit het FEDSAS se bestuur en Nasionale Raad genoop om die ongewone stap te doen om halfpad deur die finansiële jaar 'n hersiene begroting op te stel en goed te keur. Die verbod op reis, verblyf in hotelle en gastehuse en op vergaderings het natuurlik

wesentliche kostebesparing meegebring maar die begroting moes oor 'n breër front afgeskaal word. Hoewel betaling van ledegeld met die stelselmatige heropening van skole hervat het, is daar tog skole wat sodanig deur die ekonomiese insinking wat met inperking gegaard gegaan het, geraak is dat hulle slegs gedeeltelike ledegeld of in sommige gevalle geen ledegeld kon betaal nie.

Realistiese projeksies vir 2020 dui daarop dat die finansiële resultate vir 2020 verrassend positief gaan wees en dat die inkortings wat in die hersiene begroting voorsien is, meer as die verwagte resultate gaan oplewer. 'n Redelike oorskot word op hierdie stadium voorsien sodat die reserwefonds selfs versterk kan word. Die onsekerheid oor die effek van die Covid-19-pandemie in 2021 en selfs die jare daarna vereis 'n gesonde reserwefonds wat inderdaad aan die einde van die jaar verstewig gaan word terwyl die aanvanklike verwagting was dat 2020 'n eroderende effek op die fonds gaan hê.

Vanweë die wyse besluit om die reserwefonds op te bou, bestaan daar geen risiko wat FEDSAS se finansiële volhoubaarheid bedreig nie.

Vervaardigde kapitaal

Optimale benutting van beskikbare tegnologie het tot gevolg dat FEDSAS veel met min materiële hulpbronne kan vermag. Kantoorruimte is beperk deurdat grootliks van virtuele kantore gebruik gemaak word. Sodanige gebruik dra by tot laer koste en groter produktiwiteit. Tegnologie maak dit moontlik dat FEDSAS se personeel teen relatief lae koste tot beskikking van ons lede en belanghebbendes is. Die tegnologiese ontwikkeling deur die totstandbrenging van die FEDSAS Sentrum vir Tegnologie, die benutting van webinarre vir opleiding van lede van beheerliggame en skoolbestuurspanne en die benutting van tegnologie om virtuele vergaderings te hou, help om dienslewering te verbeter, koste te bespaar en verseker ook dat ons tred hou met die eise van die Vierde Industriële Revolusie. Vroegtydige fokus op en benutting van tegnologie het aan FEDSAS 'n voorsprong gegee met soomlose oorskakeling na 'n nuwe werklikheid toe vlak 5-inperkings op 23 Maart 2020 aangekondig is.

Intellektuele kapitaal

Elders in hierdie verslag word berig oor dokumente, regsmenings en kommentare wat die afgelope jaar namens lede ontwikkel is en tot hulle beskikking gestel is. Covid-19 het op hierdie terrein ook 'n merkbare invloed gehad met 'n ongelooflike aantal dokumente, regsmenings en beleidsdokumente wat hersien en/of opnuut saamgestel en gepubliseer moes word om aan die drastiese veranderde werklikheid gevolg te gee. Die waarde van die intellektuele kapitaal wat hierin opgesluit lê, is omvangryk. Dit het die gevolg dat FEDSAS se webwerf, www.fedsas.org.za, waarin al hierdie dokumente opgeneem is, sonder twyfel die mees omvattende hulpbron ter wêreld vir skoolbeheer en -bestuur is, veral ook wat Covid-verwante inligting en leiding betref.

Etiese waardes is die grondslag waarop al FEDSAS se stelsels, prosedures en protokolle gebou is. Daarby het die nasionale raad ook baie kort ná die bekendstelling van die King IV™-verslag besluit dat die aanbevole beginsels en praktyke van daardie verslag neerslag sal vind in die wyse waarop FEDSAS beheer en bestuur sal word. Die Handleiding tot die King IV™-verslag wat deur FEDSAS in samewerking met die Institute of Directors geskryf is, is gefinaliseer en is ook in Afrikaans vertaal. Dit is 'n omvattende taak wat deur FEDSAS se Instituut vir Skoolbeheer, -bestuur en leierskap onderneem is. Die eerste vergadering van die Nasionale Raad ná die jaarlikse hersamestelling in November word deurgaans gebruik om opskerping en nakoming van die King IV™-beginsels te bespreek en te evalueer.

Mensekapitaal

Mensekapitaal is sonder twyfel FEDSAS se grootste en belangrikste hulpbron. Die omvattende opleidingsgeleentheid en interaksie met lede waaroor ook elders in hierdie verslag berig word, onderstreep hierdie waarheid. Daarom word ook ruim voorsiening gemaak vir die voortdurende opleiding en toerusting van ons personeel. Natuurlik het die inperkingsmaatreëls ons gereelde personeelberade waar die opleiding en toerusting hoofsaaklik verskaf is, ernstig in die wiele gery. 'n Nuwe virtuele formaat is aanvaar vir opleiding en toerusting van personeel en dit word met groot sukses toegepas. Hierdie inisiatief is met ywer en groot sukses aangepak.

Personeelkoste verteenwoordig ook die grootste enkele item in FEDSAS se uitgawebegroting soos dit met diensorganisasies van hierdie aard gesteld is.

Die bron van ervaring, kennis en vaardighede oor skoolbeheer en -bestuur waaroor ons personeel beskik, is eenvoudig nie vergelykbaar in die Suid-Afrikaanse onderwyskonteks nie.

Verskeie personelede het aftree-ouderdom bereik en het reeds FEDSAS se diens verlaat of verlaat aan die einde van hierdie jaar FEDSAS se diens. Dit het 'n herskikking van pligte en verantwoordelikhede in FEDSAS genoodsaak terwyl die proses om kundige en ervare plaasvervangers vir diegene wat aftree te identifiseer reeds op dreef is. Sodoende word die oog deurlopend op opvolgbeplanning gehou en word verseker dat kundigheid nie verlore gaan nie en waar nodig, ook vernuwende denke en talente ontgin.

Sosiale en verhoudingskapitaal

Een van FEDSAS se belangrikste doelstellings is om die onderwyslandskap positief te beïnvloed. Die bou van verhoudinge nie net met ons eie lede nie, maar met onderwysrolspelers en -belanghebbendes op alle vlakke bly gevolglik 'n hoë prioriteit in FEDSAS se werksaamhede. Verhoudingsbou verg deursettingsvermoë en volharding in 'n land met 'n geskiedenis van verdeeldheid waaruit ons sukkel om los te kom. Die betrokkenheid van al ons personeel op vele vlakke van die onderwys in al nege die provinsies en op nasionale vlak is egter buitengewoon. Die teenwoordigheid van FEDSAS se handelsmerk in skoolonderwys is onmiskenbaar.

FEDSAS se skakeling en interaksie met die Departement van Basiese Onderwys bly uitstekend en geskied op gereelde grondslag. Vergaderings met die nasionale en provinsiale onderwysdepartemente het die afgelope jaar meesal virtueel plaasgevind en het ook in die meeste gevalle meer dikwels as in die verlede plaasgevind. Oor die algemeen is dit veel meer produktief omdat dooie reistyd en duur reis- en verblyfkoste uitgeskakel is.

Natuurlike kapitaal

Die aard van FEDSAS se werk en bedrywighede is sodanig dat baie min staatsgemaak word op natuurlike hulpbronne. Die behoorlike benutting van hernubare bronne en beskerming van natuurlike hulpbronne vorm egter deel van alle fasette van toekomsbeplanning.

Ledetal

Die verslag oor ons ledetal elders in hierdie geïntegreerde verslag toon FEDSAS se voetspoor oor die hele Suid-Afrika. Ledegeld is FEDSAS se ekonomiese enjin wat ons nodig het vir volgehoue dienslewering maar ook vir volhoubaarheid. Die swak ekonomiese toestand waarin die land verkeer en die gepaardgaande verwoestende effek van Covid-19 het natuurlik 'n negatiewe effek op ons lede en dus

is ons tegemoetkomend teenoor daardie lede wat die slegste deur ekonomiese insinking geraak word. Ons is trots op ons verbintenis met ons lede en bedank hulle ook vir hulle lojaliteit teenoor ons.

Nasionale aktiwiteite en aktiwiteite in provinsies

Ek vertrou dat hierdie verslag aan die leser daarvan 'n beeld sal verskaf van die uitkomst waarna in die inleiding verwys is: etiese kultuur, goeie prestasie, effektiewe beheer en legitimiteit. Hierdie beeld is egter maar 'n baie klein weerspieëling van die werklike toedrag van sake. Deur maandelikse verslagdoening deur alle personeel oor alle aktiwiteite van elke maand, kry die bestuur van FEDSAS gereelde terugvoer oor wat op grondvlak gedoen word. Dit skep elke maand 'n verstommende prentjie van toewyding en harde werk op elke denkbare vlak waarby 'n beheerliggaamorganisasie landwyd betrokke is en kan raak. Dit skep ook 'n omgewing waarin verantwoordelik en met verantwoording beheer uitgeoefen word oor al FEDSAS se aktiwiteite landwyd. Integriteit, geloofwaardigheid en betroubaarheid as bestanddele van 'n kultuur wat sterk gegrondves is op FEDSAS se etiekode is die goue draad wat deur FEDSAS se korporatiewe bestuursraamwerk loop.

Volhoubaarheid en die pad vorentoe

Die pad vorentoe vir FEDSAS is belowend, maar uitdagend. Een van die uitdagings waaraan die organisasie reeds hard werk, is die diversifisering van lede en personeel om 'n breër rol in verbetering van skoolbeheer en -bestuur deur die hele Suid-Afrika te kan speel. Verskeie aanstellings wat die afgelope tyd gemaak is, plaas FEDSAS op die regte pad om toenemend in die toekoms 'n betekenisvolle impak te maak. Die nood in onderpresterende skole is groot en as FEDSAS werklik 'n betekenisvolle impak in onderwys in Suid-Afrika wil maak, sal die organisasie toenemend moet uitreik en daar 'n verskil maak. Die belowende gedeelte van die toekoms lê daarin dat FEDSAS nou 'n goed-gevestigde organisasie met 'n sterk steunbasis is wat 'n sterk netwerk van vennote en belangegroepes het.

Ons bly vasbeslote om die draer van hoop en vervulde verwagtinge vir skoolonderwys in Suid-Afrika te wees.

Paul Colditz:
Uitvoerende hoof

FEDSAS SE KOMPETERENDE LANDSKAP

FEDSAS se organisatoriese en operasionele aktiwiteite vind neerslag in ses fokusareas, naamlik opleiding, bewusmaking, navorsing, fondswerwing en verhoudingsbestuur, asook goeie korporatiewe bestuur. Elke fokusarea het weer 'n direkte of indirekte impak op een of meer van die ses kapitale. Hierdie afdeling bied 'n oorsig oor bepaalde strategiese doelwitte en aktiwiteite vir die jaar, asook hoe hierdie aktiwiteite inwerk op bepaalde kapitale. Risiko's en geleenthede word ook uitgelig.

FOKUSAREA: OPLEIDING

FEDSAS se primêre fokus is die toerus van skoolbeheerliggame. Dit sluit interne opleiding van personeel en lidskole in, asook die beskikbaarstelling van opleidingsgeleenthede vir die breër skoolgemeenskap.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in finansiële en vervaardigde kapitaal wat omskep word in mensekapitaal. Mensekapitaal word weer gebruik om intellektuele kapitaal te verhoog.

Spesifieke strategiese doelwitte en aktiwiteite vir 2020 rondom opleiding:

FEDSAS Instituut vir Skoolbeheer, -bestuur en -leierskap

Aksies onderneem:

- Aanpas en implementering van instrumente om beheerliggame by te staan
- Publikasie van die tweede uitgawe van die gewilde publikasie *Beheer in openbare skole: 'n Handleiding oor die toepassing van die King-beginsels in openbare skole* in Afrikaans

FEDSAS-publikasies in vele tale en aanlyn beskikbaar

FEDSAS het vanjaar die tweede uitgawe van die gewilde publikasie *Beheer in openbare skole: 'n Handleiding oor die toepassing van die King-beginsels in openbare skole* ook in Afrikaans bekend stel. Die inisiatief is 'n samewerkingspoging tussen FEDSAS, die FEDSAS Instituut vir Skoolbeheer en IoDSA (Institute of Directors in South Africa). "Ons is baie opgewonde dat ons die opgedateerde weergawe ook in Afrikaans bekend kan stel," sê dr. Jaco Deacon, adjunkhoof van FEDSAS. "Vir FEDSAS is dit baie belangrik om beheerliggaamlede toe te rus met kennis wat hul kundigheid verhoog. Dit is wetenskaplik bewys dat mense inligting makliker verwerk en onthou in hul moedertaal. FEDSAS probeer dus sover moontlik om inligting in

soveel moontlike tale beskikbaar te stel. Nog 'n FEDSAS-publikasie, 'n Praktiese handleiding oor skoolbeheer, is byvoorbeeld reeds in al 11 tale beskikbaar.” Deacon sê wat die tweede uitgawe van die publikasie oor die King-beginsels betref, is die fokus veral op goeie praktyk en om goeie beheer- en bestuur (“good governance”) in skole te versterk. “FEDSAS moedig lede aan om weg te beweeg van die idee dat goeie skoolbeheer net voldoening aan die minimum-wetsvereistes is. Goeie beheer strek veel verder en moet daarop fokus om ruimte te skep vir die toepassing van goeie beginsels.” Soos met die meeste FEDSAS-publikasies is hierdie publikasie ook as 'n e-boek op die Snapplify-platform beskikbaar. FEDSAS se Sentrum vir Tegnologie het reeds 13 van FEDSAS se publikasies as e-boeke op die Snapplify-platform beskikbaar gestel. “Vir FEDSAS is dit baie belangrik om tred te hou met tegnologiese ontwikkeling en mense se veranderende behoeftes. Aanlyn-publikasies maak inligting maklik bekombaar en bied veral 'n goeie alternatief aan beheerliggaamlede in afgeleë gebiede wat andersins sukkel om materiaal in die hande te kry.” Gebruikers kan “FEDSAS” in die soekfunksie gebruik om die lys van FEDSAS-e-boeke op te spoor.

FEDSAS Sentrum vir Tegnologie

Aksies onderneem:

- Uitbreiding van FEDSAS E-leer Platform wat aan skoolbeheerliggame, ouers en personeel toegang tot aanlyn-kursusse bied om hulle beter toe te rus vir die uitdagings van skoolbeheer en -bestuur
- Ontwikkeling en bemerking van nasionale webinarre
- Ontwikkeling en aanbieding van provinsiale webinarre na gelang van behoeftes
- Aanbieding van tegnologie-werksessies in elke provinsie

FEDSAS se Sentrum vir Tegnologie takties en prakties gerat vir ontwingting

FEDSAS het baie vinnig gereageer op die Covid-19-pandemie se invloed op onderwys. Een van ons eerste slagspreuke was “Skool is oop maar die geboue is toe”. Ons was gou uit die blokke met hulpmiddels vir skole rakende die ontplooiing van 'n model van voortgesette leer wat die gebruik van tegnologie insluit. Die Sentrum vir Tegnologie se bestaan en werksaamhede het FEDSAS met die uitbreek van die pandemie onderskei van ander deurdat ons reeds 'n geruime tyd takties, en prakties, gereed en gerat was vir ontwingting.

Die groot punte van kommer het ingesluit:

- Internettoegang vir onderwysers en leerders
- Datakoste
- Onderwysers se vaardighede en aanpasbaarheid
- Ouers en voogde se beskikbaarheid om tuis te ondersteun
- Toestelle in huishoudings

Die Sentrum vir Tegnologie het hierdie punte aangespreek met 'n Covid-19- hulpbronne afdeling op die FEDSAS-webwerf, asook verskeie webinare. Ons raad aan skole was gefokus op:

- potensiële modelle vir onderrig en leer;
- die beskikbaarheid van produkte en dienste;
- gratis hulpbronne (en ook in verskeie tale);
- datavrye hulpbronne vir skole en leerders;
- die inisiatief om datavrye toegang tot skole se eie webwerwe te bewerkstellig;
- die gebruik van tegnologie vir beheerliggaam-aangeleenthede soos tussenverkiesings en algemene jaarvergaderings (waar FEDSAS saam met die Departement van Basiese Onderwys die leiding geneem het); en
- die nuutste tendense in die onderwystegnologiebedryf.

Die Sentrum vir Tegnologie is genader om op plaaslike en internasionle media kommentaar te lewer oor die gebruik van tegnologie en die gereedheid van skole vir die omwenteling. Verder het die Sentrum vir Tegnologie ook 'n nuwe inisiatief geloods met 'n gratis weeklikse tegnologie-webinaar onder die titel "Tech Talk @ Two". Die sessies is baie goed bygewoon deur lede. Dit het nie slegs gefokus op reaksie tot die pandemie nie, maar eerder op die langertermyn- sistemiese verandering en positiewe lesse uit die Covid-19-ontwrigting. Al hierdie sessies is op Facebook uitgesaai en is ook op YouTube beskikbaar vir herhaalde gebruik.

Die gebruik van tegnologie was nog nooit so op die voorgrond soos in 2020 nie. Nie net is daar baie nuwe oplossings nie, maar dit is ook veel vinniger aanvaar. 'n Spreker in een van die sessies het gemeld dat verandering "baie stadig is totdat dit skielik is". Dit is 'n uitstekende opsomming van die gebeure. Vir die afgelope ses jaar verkondig FEDSAS en die Sentrum vir Tegnologie die boodskap van digitale burgerskap en die sinvolle gebruik van tegnologie vir beter leeruitkomstes en skoolbestuur. Dit is altyd beter om die ark te bou voor die reën.

FEDSAS se interne prosesse en praktyke het ook vinnig in die virtuele spasie ingeskuif. Ons manier van werk (WOW, Way of Work) het baie vinnig aangepas en bly 'n model van voortgesette werk.

Die Sentrum vir Tegnologie het 'n bestekopname gedoen en uit nagenoeg 600 van ons ledeskole het 86% rapporteer dat hulle voortgegaan het met afstand- / voortgesette- / e-leer in hierdie tyd. Van daardie skole het 27% rapporteer dat 'n gedeelte van die leerders nie toegang gehad of bygehou het nie, maar ons het nie getoets watter persentasie van die leerders daardie groep verteenwoordig nie. Sommige skole het aangedui dat hulle nagenoeg die volle beplande leerplan gevolg het met die grootste gedeelte van hulle leerders.

Die Sentrum het ook 'n e-tydskrif bekendgestel met sinvolle artikels om skole te lei in die begrotingstyd van 2020. Die e-tydskrif is beskikbaar by <https://bit.ly/33QVmgc>

Personeelopleiding

Aksies onderneem:

- 'n Personeelberaad gedurende Januarie vir alle FEDSAS-personeel
- Virtuele personeelberade vir personeel ter vervanging van die gebruikelike aansigberaad

Spesifieke opleiding vir skoolbeheerliggame

Aksies onderneem

- Aanbied van e-leer-kursus vir nuutverkose beheerliggaamlede wat verkies word om vakatures te vul
- Brandpuntvergaderings deur middel van webinarre met 'n fokus op vrystelling en betaling van skoolgeld, finansiële bestuur en rapportering en ander brandpunte: 40 vergaderings, 1252 deelnemers van 269 skole
- Induksie van nuwe beheerliggaamlede: 739 deelnemers van 310 skole
- Voortgesette en gevorderde opleiding: 113 sessies, 1335 deelnemers van 250 skole
- Waardegedrewe Skole-program: 32 skole
- Skoolbesoeke: 532 skole
- Webinarre: 149 sessies, 11 732 deelnemers
- Opleiding van leerder-beheerliggaamlede: 25 sessies, 1729 deelnemers van 224 skole

Analytics www.fedsas.org.za

Active users

of the FEDSAS Website Feb 2020 - Nov 2020

1-Day active users

7-Day active users

14-Day active users

28-Day active users

Audience Overview

of the FEDSAS Website Feb 2020 - Nov 2020

Users

New Users

Sessions

Page Views

Pages/
Session

average
Session
Duration

Regional Page views and Sessions

of the FEDSAS Website Feb 2020 - Nov 2020

Risiko's en geleenthede

Opleidingsgeleenthede is onderworpe aan lede se veranderende behoeftes en verwagtinge. Kursusse en opleidingsmateriaal, asook hoe opleiding aangebied word, moet dus in pas bly met die veranderende omgewing. Hoewel dit baie operasionele uitdagings meegebring het, het die Covid-19-pandemie in hierdie opsig geleenthede geskep om aanlyn-opleiding oor verskeie platforms heen toeganklik te maak. Die dringendheid waarmee die pandemie gepaardgaan, het lede in baie gevalle gedwing om die sprong na aanlyn-opleiding te maak. As in ag geneem word dat h beweging na aanlyn-opleiding as deel van die Vierde Industriële Revolusie in elk geval sou plaasvind, iets wat heelwat bykomende opleiding sou verg, het die gedwonge, vinnige aanpassing weens die pandemie in die langtermyn h besparing van geld en menslikehulpbronne beteken. Die 2021-skoolbeheerliggaamverkiesing, die derde grootste algemene verkiesing in Suid-Afrika naas die algemene en plaaslike verkiesings, bied volop geleentheid vir die aanpas en uitbreiding van FEDSAS se opleidingsaanbod, asook die metodes van aanbieding.

FEDSAS gereed vir opleiding ná 2021-SBL-verkiesing

Volgende jaar vind die driejaarlikse skoolbeheerliggaamverkiesing weer plaas. Dit is die derde grootste verkiesing in Suid-Afrika naas die algemene en plaaslike regerings-verkiesings met meer as 300 000 skoolbeheerliggaamlede wat verkies word. Gegewe die werklikhede van die Covid-19-pandemie sal die verkiesing ook heelwat anders daarna uitsien. FEDSAS is egter opgewonde om 'n splinternuwe program vir 2021 bekend te stel.

Die nuwe werklikheid binne Covid-19-omstandighede, die ontwikkeling en beskikbaarheid van tegnologie en druk op finansies en almal se programme is alles faktore wat bygedra het tot die ontwikkeling van 'n kombinasie van aanlyn- en skoolgebaseerde geleenthede om nuutverkose skoolbeheerliggaamlede se kennis te verbreed en vaardighede te ontwikkel.

Die verkiesing vind 1-31 Maart 2021 plaas en elke provinsie gaan weer sy eie verkiesingsregulasies publiseer. In hierdie stadium lyk die opsie van elektroniese verkiesings na 'n werklikheid. Elke skool gaan weer sy eie verkiesingsdatum bepaal en skole word versoek om dit nou reeds te bepaal en om hierdie datum te beplan vir hul bemerkingsveldtog en SBL-opleiding. FEDSAS bied op 3 Februarie 2021 'n webinaar hieroor aan.

FEDSAS se bewusmakingsveldtog skop 1 Februarie 2021 af en materiaal sal vir skole beskikbaar gestel word om hul eie bemerking te kan doen. Hou gerus ons sosiale media en webblad dop.

FEDSAS se opleiding kry 'n nuwe formaat en baadjie. Ons verskuif die opleiding van een groot induksiesessie waarvoor almal in die verlede na 'n sentrale punt moes ry, na elkeen se eie skool en later elkeen se eie huis. Elke skool ontvang tien webinaarkoepons sodra FEDSAS se ledesgeld vir 2021 betaal is. Hierdie koepons kan gebruik word om vir die elektroniese opleiding te registreer.

Die program bestaan uit drie dele en alles sal in Afrikaans en Engels aangebied word. Die program begin met 'n algemene en daarna skoolspesifieke induksie. Verdere opleiding fokus op vyf sleutelonderwerpe, naamlik die algemene funksies van 'n beheerliggaam, die effektiewe gebruik van komitees, slaggate wat vermy moet word, finansiële bestuur en menslikehulpbronbestuur. Deel drie sluit in deurlopende opleiding oor verskeie onderwerpe, van finansiële verslagdoening tot hersiening van beleid.

FOKUSAREA: BEWUSMAKING

Bewusmaking fokus onder meer op die werksaamhede van FEDSAS, bewusmaking van die magte en regte van skoolbeheerliggame soos omskryf in die Skolewet, asook bewusmaking rondom bepaalde projekte gedurende spesifieke periodes.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in sosiale en verhoudingskapitaal deur die versterking van die FEDSAS-handelsmerk.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2020 rondom bewusmaking:

Bewusmaking: Covid-19-pandemie

Aksies onderneem:

- Die daarstel van 'n spesiale afdeling op die webblad met alle relevante en beskikbare inligting, direkteiewe, bedryfsprosedures, riglyne en beleidsdokumente. Die spesiale afdeling beslaan reeds byna 200 dokumente.
- Gereelde webinarre om lede op hoogte te bring van gesondheid- en veiligheidsmaatreëls en standaardbedryfsprosedures met die oog op voorkoming en bekamping van infeksies
- Webinaar met prof. Shaheen Mehtar, wêreldbekende epidemioloog
- Webinarre en gereelde nuusbriewe oor ministeriële direkteiewe kragtens die Wet op Rampbestuur

Bewusmaking rondom Wêreldonderwysersdag

Aksies onderneem:

- 'n Skakel op die webblad met al die inligting rondom Wêreldonderwysersdag
- Uitreik van mediaverklaring
- Elektroniese advertensies
- Gebruik van sosiale media

Groei van FEDSAS se sosiale media-voetspoor

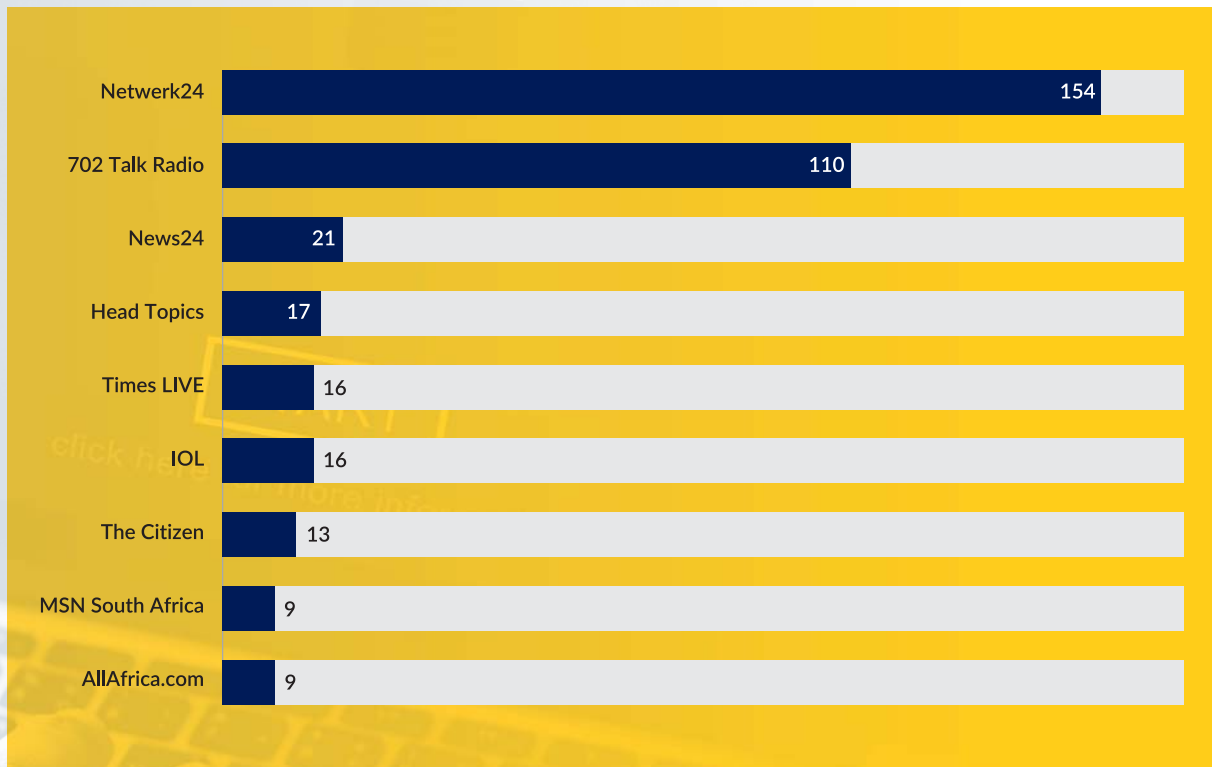
Aksies onderneem:

- Bring sosiale media-skakels sover moontlik op alle kommunikasie (intern en ekstern) aan om gebruikers na sosiale media toe te stuur en sodoende gebruikersfrekwensie te verhoog
- Gebruik Facebook, Twitter en Instagram om inligting te versprei en ook om terugvoering te verkry
- Skep van WhatsApp-groepe om interne kommunikasie en inligtingsverspreiding te verbeter
- Totale *reach* oor verskeie digitale media-platforms vir periode 1 Januarie 2020 – 31 Oktober 2020): 2 527 059
- Facebook-groei: 57% (6932 tot 10853)
- Twitter-groei: 51% (1209 tot 1826)
- Instagram-groei: 219% (377 tot 1202)

Algemene bewusmaking: tradisionele media

Aksies onderneem:

- Uitstuur van mediaverklarings oor h verskeidenheid onderwerpe, sommige gefokus op FEDSAS-aktiwiteite en ander as meningsvormer
- 7 mediaverklarings vir die tydperk 1 Januarie 2020 tot 31 Oktober 2020
- Mediaverklaring-trefslag-ratio: 1:4 (gemiddeld vier artikels vir elke mediaverklaring)
- Redaksionele insluiting (aantal verskynings in artikels): 625

Algemene bewusmaking: webtuiste

Aksies onderneem:

- Verhoog verkeer na webtuiste (www.fedsas.org.za) vir periode 1 Januarie 2020 tot 31 Oktober 2020
- 90 437 besoeke aan webtuiste (Januarie – Oktober 2020)
- 37 761 unieke besoekers
- gemiddelde besoektyd van 4 minute

Risiko's en geleenthede

Bewusmaking verg h fyn balans tussen die bemaking van die organisasie en sy projekte en die sosiale kontrak wat h organisasie sonder winsbejag met die samelewing het om uitdrukking te gee aan die waarde wat die organisasie toevoeg ingevolge sy visie en missie. Diepte-kennis van die onderwysomgewing en veral regs-kennis van die magte en regte van skoolbeheerliggame soos omskryf in die Skolewet is noodsaaklik vir FEDSAS se personeel. Bewusmaking van die rol van skoolbeheerliggame in openbare skole strek egter verder as die amptelike lede en hier het FEDSAS ook h plig om die algemene publiek op te voed en in te lig. Risiko's in hierdie area sluit in dat sosiale en verhoudingskapitaal gebruik moet word om die organisasie

se werksaamhede te groei, maar dat FEDSAS terselfdertyd ook sosiale en verhoudingskapitaal as hulpbron van die organisasie moet groei. Hierdie gee-en-neem-verhouding verg 'n gesonde balans sodat sosiale en verhoudingskapitaal as 'n hulpbron nie uitgeput word nie. Die 2021-skoolbeheerliggaamverkiesing bied ruim geleentheid vir bewusmaking van die organisasie se werksaamhede en skoolbeheer en –bestuur in die algemeen. Voortdurende tegnologiese vooruitgang beteken dat die organisasie ook op die snykant van verwickelinge moet bly in terme van aanlyn-kommunikasie. Die FEDSAS-webblad word tans herontwerp vir bekendstelling vroeg in 2021. Dit sal FEDSAS in staat stel om die organisasie se storie van waardeskepping te vertel en terselfdertyd ook toegang tot die organisasie se intellektuele kapitaal verbeter.

FOKUSAREA: NAVORSING

FEDSAS se toegewyde span onderwysreg-spesialiste doen voortdurend navorsing oor beleidsontwikkeling, konsepwetgewing en ander aspekte van wetgewing wat skoolbeheerliggame raak.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in 'n verhoging in intellektuele kapitaal en sosiale en verhoudingskapitaal.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2020 rondom navorsing:

Aksies onderneem:

- Deurlopende navorsing vir spesifieke regsaksies en hofsake waarby FEDSAS namens sy lede betrokke is
- Ontwikkeling van 263 nuwe beleidsdokumente en regsmenings
- Ontwikkeling van Covid-19-dokumentasie, insluitend regsmenings, wetgewing en voorbeelddokumente
- Ontwikkeling van 22 POPIA-dokumente, insluitend 'n POPI-wet-toerustingspakket
- Aanbieding van drie webinare rakende die POPI-wet in skole

NUWE EN HERSIENE BELEIDSDOKUMENTE: 2020

Buiten die hersiening van bestaande dokumentasie, het FEDSAS se regspan gedurende 2020 'n rekordgetal van 263 nuwe dokumente, van regsmenings tot voorbeelddokumente, ontwikkel. Die volledige lys is beskikbaar by www.fedsas.org.za.

Nuwe regsmenings, wetgewing en voorbeelddokumente ten opsigte van Covid-19 sluit ondermeer in:

- Diensverhouding tydens die grendelstaat – regte en pligte van die skoolbeheerliggaam
- Covid-19-beroepsgesondheid en –veiligheid-kontrolelyns
- Protokol vir die hantering van Covid-19-infeksies by skole
- Tuisonderrig - skole se regte en pligte
- Covid-19 Gids vir Ouers
- Elektroniese vergaderings, elektroniese besluite en elektroniese handtekeninge

Dokumentasie rakende POPIA sluit ondermeer in:

- Handleiding ingevolge Artikel 14 van die Wet op Bevordering van Toegang tot Inligting vir Openbare Skole
- Beleid oor die beskerming van persoonlike inligting

- Die rol van die inligtingsbeampte
- Diensverskaffer-ooreenkoms
- Praktiese gids vir die wet op beskerming van persoonlike inligting (POPIA)
- Vrywaringsvorm met betrekking tot leerderfoto's-beeldmateriaal-video.

Algemene nuwe regsmenings en voorbeeld-dokumente sluit ondermeer in:

- Parktown Boys' High Insident 2020 – lesse geleer
- Veiligheidskontrolelys vir selfinspeksies van skoolaktiwiteite
- Die proses om lede in die beheerliggame van 'n gewone openbare skool te koöpteer
- Outeursreg in musiek in die skoolomgewing

Risiko's en geleenthede

Enige regsaksie hou verskeie risiko's in, gegewe veral die finansiële koste en die risiko vir die organisasie se reputasie. FEDSAS sien regsaksie as 'n laaste uitweg en maak eerder staat op die organisasie se invloed in verskeie strukture in die onderwyssektor, insluitend met die regering, om geskille te besleg of in 'n poging om toe te sien dat daar korrek uiting gegee word aan statutêre bepalings en pligte. Die inherente risiko aan regsaksie kan egter nooit buite rekening gelaat word nie. Nuwe wetgewing en beleid en ook rigtinggewende hofuitsprake bied egter volop geleentheid vir FEDSAS om intellektuele kapitaal te verhoog deur ontwikkeling van regsmenings, beleid, publikasies en opleidingsmateriaal. Die dramatiese omwentelinge wat die Covid-19-pandemie in die skoolomgewing meegebring het, het ook 'n invloed op die vertolking en toepassing van wetgewing en beleid, wat risiko inhou in terme van potensiële nuwe uitdagings soos aanspreeklikheid rakende leerders en onderwysers se gesondheid en welstand. Dit bied egter ook geleentheid vir FEDSAS om sy regs kennis en ervaring te gebruik om leiding te bied aan skoolbeheerliggame en ander rolspelers, insluitend onderwysdepartemente, om die “nuwe normaal” te navigeer.

FOKUSAREA: GROEI LEDETAL

FEDSAS se ledetal op 31 Oktober 2020 staan op 2040 skoolbeheerliggame van openbare skole. Daar is egter byna 24 000 openbare skole in Suid-Afrika en die groei van FEDSAS se ledetal bly dus 'n primêre doelwit.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in 'n verhoging in finansiële kapitaal, mensekapitaal en sosiale en verhoudingskapitaal.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2020 rondom die groei van ledetal:

Aksies onderneem:

- Werwing van lede deur middel van algemene opleidingsgeleenthede en webinare waartoe nie-lede ook toegang het
- Opvolg van verwysings van bestaande lede
- 'n Spesiale Covid-19- verlaagde tarief vir aansluiting deur nuwe lede
- Invordering van lidmaatskapfoeie

Risiko's en geleenthede

FEDSAS se ledetal het 'n direkte invloed op die organisasie se finansiële posisie. Die Covid-19-pandemie het ernstige finansiële en ekonomiese nadele tot gevolg, wat meebring dat bestaande lede in sommige gevalle nie verdere lidmaatskap kan bekostig nie, terwyl dit die poel van potensieële nuwe lede laat krimp. Ander beheerliggaamorganisasies kompeteer in dieselfde mark en hou dus ook 'n risiko in. FEDSAS se uitstekende reputasie as leier in skoolbeheer en -bestuur bied egter aan die organisasie die geleentheid om sy ledetal te groei. Die 2021-skoolbeheerliggaamverkiezing behels die verkiesing van sowat 300 000 nuwe beheerliggaamlede. FEDSAS se aanbod van opleiding en kundigheid kan dus met vrug aangewend word om die organisasie se ledetal te groei wanneer nuwe beheerliggame begin funksioneer.

FOKUSAREA: FONDSWERWING EN VERHOUDINGSBESTUUR EN SPREEKBUIS VIR BEHEERLIGGAME

FEDSAS is 'n organisasie sonder winsbejag en is dus, benewens die ledegeld van lede, van eksterne bronne vir inkomste afhanklik.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in 'n verhoging in finansiële kapitaal, asook sosiale en verhoudingskapitaal.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2020 rondom fondswerwing en verhoudingsbestuur:

Aksies onderneem:

- Sluit van strategiese vennootskappe
- Deurlopende vergaderings en formele en informele ontmoetings met onderwysrospelers, insluitend politieke leierskap, ten einde FEDSAS se rol as meningsvormer gestand te doen en om gesonde, proaktiewe verhoudings met rospelers te bou
- FEDSAS teenwoordig by alle departementele vergaderings wat direk betrekking het op die rol en funksies van beheerliggame
- Gereelde skakeling met provinsiale onderwysdepartemente, as verteenwoordiger van lede, maar ook as onderwysvennoot
- Bemiddeling van ernstige konfliktsituasies tussen beheerliggame en skoolhoofde/onderwysers en/of onderwysdepartemente

Risiko's en geleenthede

As organisasie sonder winsbejag is FEDSAS afhanklik van strategiese vennootskappe, veral met betrekking tot finansiële steun. Ernstige ekonomiese ontwrigting soos deur die Covid-19-pandemie bring mee dat die beskikbare fondse vir donasies en borgskappe beduidend kleiner word. Dit hou 'n groot bedreiging vir finansiële volhoubaarheid in en is 'n risiko wat aktief bestuur moet word deur middel van onder meer interne kostebesparingsmaatreëls, asook die identifisering en ontginning van nuwe bronne van inkomste. Die bestuur van verhoudings met eksterne belanghebbendes, veral donateurs en borge, is kernbelangrik vir die organisasie se toekoms. Ander noodsaaklike verhoudings wat ten alle koste beskerm en uitgebrei moet word, is FEDSAS se verhouding met die nasionale Departement van Basiese Onderwys, asook die provinsiale onderwysdepartemente. Op inisiatief van FEDSAS is die Nasionale Raadplegende Forum vir beheerliggaamorganisasies in 1999 gestig met die oog daarop om 'n forum vir bespreking en bedinging

namens beheerliggame met die Minister van Basiese Onderwys en die departement tot stand te bring. Een-en-twintig jaar na die vestiging van hierdie forum vergader dit steeds kwartaalliks. Ook op FEDSAS se inisiatief is daar sedertdien 'n provinsiale raadplegende forum in elk van die nege provinsies tot stand gebring. FEDSAS het homself oor die jare as 'n onderwysvennoot van die regering gevestig. Hierdie verhouding maak dit moontlik vir die organisasie om soms uitdagende situasies tussen skoolbeheerliggame en onderwysdepartemente te fasiliteer. Hoewel hierdie verhouding geleentheid skep vir die groei van FEDSAS se reputasie en ledetal, moet dit noukeurig bestuur word aangesien skade aan die verhouding, of enige persepsie van 'n verlies aan neutraliteit, groot risiko kan inhou, veral vir FEDSAS se reputasie. Die 2021-skoolbeheerliggaamverkiesing bied die geleentheid om verhoudings met rolspelers in die sektor, vanaf die regering tot ander beheerliggaamorganisasies, asook met bestaande en nuwe lede uit te brei.

FOKUSAREA: GOEIE KORPORATIEWE BESTUUR

FEDSAS is verbind tot goeie korporatiewe bestuur en die daarstel van strukture wat die beste moontlike omgewing skep vir die uitvoer van die organisasie se take.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in mensekapitaal en sosiale en verhoudingskapitaal.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2020 rondom goeie korporatiewe bestuur:

Aksies onderneem:

- Verdere implementering van beginsels van King IV™ -verslag oor goeie korporatiewe bestuur en beheer vir Suid-Afrika, 2016, as brondokument vir goeie korporatiewe bestuur

Risiko's en geleenthede

Die toepassing van die beginsels van goeie korporatiewe bestuur hou aan die een kant die risiko in dat dit gesien kan word as die blote voldoening aan minimum-wetsvereistes. Aan die anderkant bied dit egter die geleentheid vir die skep van 'n omgewing – intern sowel as ekstern – waar waardes eerder as reëls optrede en aktiwiteite rig. Wat goeie korporatiewe bestuur betref, is FEDSAS in die unieke posisie dat die organisasie die beginsels aan lede kan oordra deur middel van voorbeeld (lede se kontak met FEDSAS as organisasie gekenmerk deur goeie korporatiewe bestuur) en opleiding (kursusse, opleidingsmateriaal, beleid en ander instrumente beskikbaar aan beheerliggame) – 'n geval van “practise what you preach”. Die uitdagings wat die pandemie meebring in terme van toepassing van beleid hou 'n risiko in vir goeie korporatiewe bestuur omdat nuwe werkswyses vir talle operasionele funksies ontwikkel moes word. Terselfdertyd bied dit die geleentheid om areas te versterk waar goeie korporatiewe bestuur nog 'n uitdaging was. FEDSAS se persoonlike ervaring stel die organisasie dus in staat om lede effektief toe te rus wanneer hulle voor dieselfde uitdagings te staan kom.

OORSIG: FINANSIËLE STATE

ALGEMENE INLIGTING

Tydperk

Hierdie afdeling bied 'n oorsig oor die finansiële posisie van FEDSAS vir die finansiële jaar geëindig 31 Desember 2019.

Bestuur se verantwoordelikheid en goedkeuring

Hierdie finansiële state is ooreenkomstig die Internasionale Finansiële Rapporteringstandaarde vir Klein en Mediumgrootte Ondernemings en die South African Statements of Generally Accepted Practice opgestel en is gegrond op toepaslike rekeningkundige beleid wat konsekwent toegepas is en deur redelike en verstandige oordeel en ramings ondersteun is. Op grond van inligting en verduidelikings wat deur die bestuur van FEDSAS verskaf is, is die Raad van mening dat die interne beheerstelsels redelike sekerheid bied dat daar vir die opstel van die finansiële state op die finansiële rekords gesteun kan word. Enige interne stelsels vir finansiële beheer kan egter slegs redelike, en nie absolute versekering nie, teen enige wesenlike wanverklaring of verlies bied. FEDSAS se bestuur het die organisasie se kontantvloeivoorspelling vir die jaar tot 31 Desember 2019 nagesien en is in die lig van die nasiening en die huidige finansiële posisie oortuig dat die beheerliggaam toereikend middele het of toegang tot toereikende middele het om sy bedrywighede vir die voorsienbare toekoms voort te sit.

Ouditeure

Core Audit Incorporated Auditor

Geoktrooieerde Rekenmeesters/Chartered Accountants

Geregistreerde Ouditeur / Registered Auditor

FEDSAS

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG

31 DESEMBER 2019

FEDSAS
(Registrasienommer: NPO 128-598)

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG 31
DESEMBER 2019

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019

ALGEMENE INLIGTING

GENERAL INFORMATION

Land van inkorporasie en domisilie

Suid-Afrika / South Africa

Country of incorporation and domicile

Aard van besigheid en hoofaktiwiteite

Federasie van Skoolbeheerliggame /
Federation of School Governing
Bodies

Nature of business and principal activities

Raadslede

Mnr / Mr EEH Wolf (Voorsitter)/(Chairperson)
Mnr / Mr PHT Colditz (HUB)/(CEO)

Board members

Geregistreerde kantoor

7 Tennant Singel/Crescent
Fichardtpark
Bloemfontein
9301

Registered office

Besigheidsadres

7 Tennant Singel/Crescent
Fichardtpark
Bloemfontein
9301

Business address

Posadres

Posbus / PO Box 31963
Fichardtpark
Bloemfontein
9317

Postal address

Ouditeur

Core Audit Incorporated
Geoktrooieerde Rekenmeesters/Chartered Accountants
Geregistreerde Ouditeur / Registered Auditor

Auditor

Belastingverwysingsnommer

9754360163

Tax reference number

Organisasie registrasienommer

NPO 128-598

Organisation registration number

Bankier

ABSA Bank Beperk/Limited

Bankers

Vlak van gerusstelling

Hierdie finansiële state is geaudit in ooreenstemming met die toepaslike vereistes van die Grondwet van die Nasionale Raad. / These annual financial statements have been audited in compliance with the applicable requirements of the Constitution of the National Council.

Level of assurance

Kompileerder

Hierdie finansiële state is onafhanklik opgestel deur Mr JN Kriel GR (S.A.) / The annual financial statements were independently compiled by Mr JN Kriel CA (S.A.)

Preparer

**FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019**

**FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019**

Die verslae en state soos vervat in die dokument verteenwoordig die finansiële state wat aan die raadslede voorgelê is:

The reports and statements set out below comprise the annual financial statements presented to the board members:

Inhoud

Bladsy/Page

Contents

Lede se Verantwoordelikheid en Goedkeuring
Onafhanklike Ouditeursverslag
Verslag van praktisyn
Lede se Verslag
Staat van Finansiële Posisie
Staat van Omvattende Inkomste
Staat van Verandering in Ekwiteit
Staat van Kontantvloei
Rekeningkundige Beleide
Aantekeninge tot die Finansiële State

Members' Responsibilities and Approval
Independent Auditor's Report
Practitioner's Compilation Report
Members' Report
Statement of Financial Position
Statement of Comprehensive Income
Statement of Changes in Equity
Statement of Cash Flow
Accounting Policies
Notes to the Financial Statements

Die volgende maak nie deel uit van die
Finansiële State nie en is nie geoudit nie:
Aanvullende inligting

The following does not form part of the Annual
Financial Statements and is unaudited:
Supplementary information

Vlak van gerusstelling

Level of assurance

Hierdie finansiële state is geoudit in ooreenstemming met die toepaslike vereistes van die Konstitusie van die Nasionale Raad.

These annual financial statements have been audited in compliance with the applicable requirements of the Constitution of the National Council.

**FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG 31
DESEMBER 2019**

**FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED 31
DECEMBER 2019**

LEDE SE VERANTWOORDELIKHEDE EN GOEDKEURING

**MEMBERS' RESPONSIBILITIES AND
APPROVAL**

Die konstitusie bepaal dat die lede omvattende rekeningkundige rekords moet handhaaf en verantwoordelik is vir die inhoud en integriteit van die jaarlikse finansiële state en verwante finansiële inligting wat by die verslag ingesluit word. Dit is hul verantwoordelikheid om te verseker dat die jaarlikse finansiële state 'n redelike weergawe is van die organisasie se sake soos aan die einde van die finansiële jaar asook die finansiële prestasie en kontantvloeï vir die periode, ter voldoening aan die vereistes van die Internasionale Verslagdoeningstandaard vir Klein en Mediumgrootte Ondernemings. Die eksterne ouditeure is aangestel om 'n onafhanklike mening oor die finansiële state uit te spreek.

The members are required by the constitution to maintain adequate accounting records and are responsible for the content and integrity of the annual financial statements and related financial information included in this report. It is their responsibility to ensure that the annual financial statements fairly present the state of affairs of the society as at the end of the financial year and the results of its operations and cash flows for the period then ended, in conformity with the requirements of the International financial Reporting Standard for Small and Medium-sized entities. The external auditor is engaged to express an independent opinion on the annual financial statements.

Die jaarlikse finansiële state is in ooreenstemming met die vereistes van die Internasionale Verslagdoeningstandaard vir Klein en Mediumgrootte Ondernemings opgestel en is gegrond op toepaslike rekeningkundige beleide wat konsekwent toegepas is en deur redelike en verstandige oordeel en ramings ondersteun is.

The annual financial statements are prepared in accordance with the International Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities and are based upon appropriate accounting policies consistently applied and supported by reasonable and prudent judgements and estimates.

Die lede erken dat hulle uiteindelik verantwoordelik is vir die stelsels van interne finansiële beheer wat die organisasie ingestel het en plaas aansienlike klem op die handhawing van streng beheer. Sodat die lede die verantwoordelikhede kan nakom, stel die raad standaarde vir interne beheer wat daarop gerig is om die risiko van foute of verlies op 'n kostedoeltreffende wyse te verklein. Die standaarde sluit in die behoorlike delegasie van verantwoordelikhede binne 'n duidelik gedefinieerde raamwerk, effektiewe rekeningkundige prosedures en toereikende skeiding van pligte om 'n aanvaarbare risikvlak te verseker. Die beheermaatreëls word deur die hele organisasie gemonitor en alle werknemers moet die hoogste etiese standaarde handhaaf om te verseker dat die organisasie se besigheid gedoen word op 'n wyse wat onder alle redelike omstandighede bo verdenking is.

The members acknowledge that they are ultimately responsible for the system of internal financial control established by the society and place considerable importance on maintaining a strong control environment. To enable the members to meet these responsibilities, the members set standards for internal control aimed at reducing the risk of error or loss in a cost effective manner. The standards include the proper delegation of responsibilities within a clearly defined framework, effective accounting procedures and adequate segregation of duties to ensure an acceptable level of risk. These controls are monitored throughout the society and all employees are required to maintain the highest ethical standards in ensuring the society's business is conducted in a manner that in all reasonable circumstances is above reproach.

**FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG 31
DESEMBER 2019**

**FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED 31
DECEMBER 2019**

LEDE SE VERANTWOORDELIKHEDE EN GOEDKEURING

**MEMBERS' RESPONSIBILITIES AND
APPROVAL**

Die organisasie se risikobestuur is gerig op die identifisering, evaluering, bestuur en monitering van alle bekende risiko's in die organisasie. Hoewel die bedryfsrisiko nie heeltemal uitgeskakel kan word nie, probeer die organisasie dit tot 'n minimum beperk deur te verseker dat die toepaslike infrastruktuur-, beheer- en ander stelsels en etiese gedrag volgens voorafbepaalde prosedures en beperkings toegepas word.

The focus of risk management in the society is on identifying, assessing, managing and monitoring all known forms of risk relevant to the society. While operating risk cannot be fully eliminated, the society endeavours to minimise it by ensuring that appropriate infrastructure, controls, systems and ethical behaviour are applied and managed within predetermined procedures and constraints.

Die lede is op grond van inligting en verduidelikings wat bestuur verskaf, van mening dat die interne beheerstelsels redelike sekerheid bied dat daar vir die opstel van die jaarlikse finansiële state op die finansiële rekords gesteun kan word. Enige interne stelsels vir finansiële beheer kan egter slegs redelike, en nie absolute, versekering bied teen enige wesenlike wanvoorstelling of verlies.

The members are of the opinion, based on the information and explanations given by management, that the system of internal control provides reasonable assurance that the financial records may be relied on for the preparation of the annual financial statements. However, any system of internal financial control can provide only reasonable, and not absolute, assurance against material misstatement or loss.

Die lede het die organisasie se kontantvloei vooruitskating vir die jaar geëindig 31 Desember 2019 geëvalueer, en is in die lig hiervan tesame met die huidige finansiële posisie, oortuig dat die organisasie toereikende middele het om sy bedrywighede in die afsienbare toekoms voort te sit.

The members have reviewed the organisation's cash flow forecast for the year ended 31 December 2019 and, in the light of this review and the current financial position, they are satisfied that the society has, or has access to, adequate resources to continue in operational existence for the foreseeable future.

Die eksterne ouditeur is verantwoordelik vir die onafhanklike audit van die organisasie se jaarlikse finansiële state en om daarvoor verslag te doen. 'n Eksterne audit is uitgevoer op hierdie finansiële state deur die organisasie se eksterne ouditeur en hul verslag word op bladsye tot aangebied.

The external auditor are responsible for independently reviewing and reporting on the organisations annual financial statements. The annual financial statements have been examined by the organisations external auditor and their report is presented on pages to

Die jaarlikse finansiële state wat op bladsye tot uiteengesit word en deur die Nasionale Raad opgestel is, is op deur die lede goedgekeur en namens hulle onderteken deur:

The annual financial statements set out on pages to, which have been prepared by the National Council on and were signed on its behalf of:

Mnr/Mr EEH Wolf (Voorsitter)/(Chairperon)

Mnr/Mr PHT Colditz (HUB)/(CEO)

ONAFHANKLIKE OUDITEURVERSLAG

Aan die lede van FEDSAS

Ouditverslag van die Jaarlikse Finansiële State

Mening

Ek het die finansiële state van FEDSAS, soos uiteengesit op bladsy ... tot ... geaudit, wat bestaan uit die staat van finansiële posisie soos op 31 Desember 2019, die staat van omvattende inkomste, staat van veranderings in ekwiteit en staat van kontantvloei vir die jaar wat op daardie datum geëindig het, en die aantekeninge, wat bestaan uit 'n opsomming van beduidende rekeningkundige beleide.

Na my mening, is die finansiële state redelik aangebied, in alle wesenlike opsigte, wat insluit die staat van finansiële posisie van FEDSAS soos op 31 Desember 2019, asook die finansiële prestasie en kontantvloei vir die jaar wat op daardie datum geëindig het in ooreenstemming met die Internasionale Finansiële Verslagsdoeningstandaard vir klein en medium-groote entiteite en die vereistes van die samestelling van die Nasionale Raad.

Grondslag vir mening

Ons het die audit ooreenkomstig Internasionale Ouditstandaarde ('ISAs') uitgevoer. Ons verantwoordelikhede in terme van die standaard word verder beskryf in die Ouditeur se Verantwoordelikhede vir die Oudit van die Jaarlikse Finansiële State-afdeling van my verslag. Ons is onafhanklik van die onderneming in ooreenstemming met artikels 290 en 291 van die Onafhanklike Regulerende Raad vir Ouditeure (IRBA) se Kode vir Professionele Gedrag vir Geregistreerde Ouditeure (IRBA-kode Hersien Januarie 2018), deel 1 en 3 van die Onafhanklike Regulerende Raad se Kode vir Professionele Gedrag vir Geregistreerde Ouditeure (Hersien November 2018) (tesame met die IRBA-kodes) en ander onafhanklikheid vereistes toepaslik op die uitvoer van audits van finansiële state in Suid-Afrika. Ons het die ander etiese verantwoordelikhede, soos van toepassing, in ooreenkomstig hierdie vereistes en die IRBA-kodes en in ooreenstemming met ander etiese vereistes van toepassing op die uitvoer van audits in Suid-Afrika vervul. Die IRBA-kode is konsekwent met die 'International Ethics Standards Board for Accountants Code of Ethics for Professional Accountants en die 'International Ethics Standards Board for Accountant's International Code of Ethics for Professional Accountants' (insluitende Internasionale Onafhanklikheid Standaarde) onderskeidelik. Ons glo dat die auditbewyse wat ons verkry het, toereikend en toepaslik is om 'n grondslag vir my ouditmening te bied.

INDEPENDENT AUDITORS' REPORT

To the members of FEDSAS

Report on the Audit of the Annual Financial Statements

Opinion

I have audited the annual financial statements of FEDSAS set out on pages ... to ..., which comprise the statement of financial position as at 31 December 2019, and the statement of comprehensive income, statement of changes in equity and statement of cash flows for the year then ended and notes to the annual financial statements, including a summary of significant accounting policies

In my opinion, the annual financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of FEDSAS as at 31 December 2019, and its financial performance and cash flows for the year then ended in accordance with International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities and the requirements of the Constitution of the National Council.

Basis for opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing (ISAs). Our responsibilities under those standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our report. We are independent of the company in accordance with the sections 290 and 291 of the Independent Regulatory Board of Auditors' Code of Professional Conduct for Registered Auditors (Revised January 2018), parts 1 and 3 of the Independent Regulatory Board for Auditors' Code of Professional Conduct for Registered Auditors (Revised November 2018) (together the IRBA Codes) and other independence requirements applicable to performing audits of financial statements in South Africa. We have fulfilled our other ethical responsibilities, as applicable, in accordance with the IRBA Codes and in accordance with other ethical requirements applicable to performing audits in South Africa. The IRBA Codes are consistent with the corresponding section of the International Ethics Standards Board for Accountant's Code of Ethics for Professional Accountants and the International Ethics Standard Board for Accountant's International Code of Ethics for Professional Accountants (including International Independence Standards) respectively. We believe that the audit evidence we obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Slutel ouditaangeleenthede - wesenlike onsekerheid rakende lopende saak

Ek vestig die aandag op Aantekening 18 en 19 van die jaarlikse finansiële state rakende die voorwaardelike verpligting as gevolg van die nie-nakoming van die BTW wet in die vorige jare, wat daarop dui dat dit weens die voorwaardelike verpligtinge en die onsekerheid ten opsigte van die onderhandelinge se uitkoms met die Suid-Afrikaanse Inkomstediens, die gebeurtenis of toestand daarop dui dat 'n wesenlike onsekerheid bestaan wat twyfel kan veroorsaak oor die vermoë van die organisasie om voort te gaan as 'n lopende saak. My mening is nie gemodifiseer in terme van hierdie aangeleenthede nie.

Ander inligting

Die raadslede is verantwoordelik vir die ander inligting. Die ander inligting bestaan uit die Raadsledeverslag en die aanvullende inligting soos uiteengesit in bladsye ... tot ..., wat ons verkry het voor die datum van hierdie verslag. Ander inligting sluit nie die jaarlikse finansiële state en ons ouditeursverslag daarop in nie.

My mening oor die jaarlikse finansiële state dek nie die ander inligting nie en ek spreek geen vorm van gerusstelling daarvoor uit nie.

In verband met my audit van die jaarlikse finansiële state is dit my verantwoordelikheid om die ander inligting te lees, en sodoende te oorweeg of die ander inligting wesenlik teenstrydig is met die jaarlikse finansiële state of kennis verkry gedurende die audit, of andersins blyk om wesenlik wanvoorgestel te wees. Indien ons, gebaseer op die werk wat ons uitgevoer het, tot die gevolgtrekking kom dat daar 'n wesenlike wanvoorstelling van hierdie ander inligting is, word van my vereis om daardie feit te rapporteer. Ek het niks om te rapporteer in die verband nie.

Verantwoordelikhede van die raadslede vir die Jaarlikse Finansiële State

Die raadslede is verantwoordelik vir die opstel en redelike voorstelling van die jaarlikse finansiële state ooreenkomstig met die Internasionale Finansiële Standaarde vir klein en medium-groote-entiteite en die vereistes van die Konstitusie van die Nasionale Raad, asook vir die interne kontrole wat deur die lede bepaal is soos nodig om die voorbereiding van die jaarlikse finansiële state moontlik te maak wat vry van wesenlike wanvoorstellings mag wees, hetsy weens bedrog of foute.

As deel van die opstel van die jaarlikse finansiële state is die raadslede daarvoor verantwoordelik om die groep en die maatskappy se vermoë om as 'n lopende saak voort te bestaan te beoordeel, en soos toepaslik aangeleenthede wat verband hou met lopende saak en die gebruik van die lopende saak-grondslag van verslagdoening te openbaar, tensy die raadslede beplan om die groep en / of die organisasie te likwideer of om bedrywighede te staak, of geen realistiese alternatief het as om so te maak nie.

Emphasis of Matter – mateel uncentainty relating to going concern

I draw attention to Note 18 and 19 of the annual financial statements regarding the contingent liability as a result of the non-compliance to the VAT Act in the previous years, which indicates that due to the contingent liability and the uncertainty with regards to the negotiation outcome with SARS, this event or condition indicates that a material uncertainty exists that may cause significant doubt on the organisation's ability to continue as a going concern. My opinion is not modified in respect of this matter.

Other information

The members are responsible for the other information. The other information comprises of the Members' Report and the supplementary information as set out on pages ... to ... Other information does not include the annual financial statements and my auditor's report thereon.

My opinion on the annual financial statements does not cover the other information and I do not express an audit opinion or any form of assurance conclusion thereon.

In connection with my audit of the financial statements, my responsibility is to read the other information and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or my knowledge obtained in the audit, or otherwise appears to be materially misstated. If, based on the work I have performed, I conclude that there is a material misstatement of this other information, I am required to report that fact. I have nothing to report in this regard.

Responsibilities of the board members for the Annual Financial Statements

The members are responsible for the preparation and fair presentation of the annual financial statements in accordance with International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities and the requirements of the Constitution of the National Council, and for such internal control as the members determine is necessary to enable the preparation of annual financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the annual financial statements, the members are responsible for assessing the organisation's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless the members either intend to liquidate the organisation or to cease operations, or have no realistic alternative but to do so.

Ouditeur se verantwoordelikhede vir die audit van die Jaarlikse Finansiële State

My doelwitte is om redelike gerusstelling te verkry oor of die jaarlikse finansiële state as 'n geheel vry is van wesenlike wanvoorstelling, hetsy weens bedrog of foute, en om 'n ouditeursverslag uit te reik wat ons mening bevat. Redelike gerusstelling is 'n hoë vlak van gerusstelling, maar is nie 'n waarborg dat 'n audit wat ooreenkomstig die ISAs uitgevoer is altyd 'n wesenlike wanvoorstelling sal opspoor wanneer dit bestaan nie. Wanvoorstellings kan ontstaan as gevolg van bedrog of foute, en word individueel of in totaal wesenlik geag indien dit redelikerwys verwag kan word dat sodanige wanvoorstellings die ekonomiese besluite van gebruikers wat op grond van hierdie jaarlikse finansiële state geneem word, sal beïnvloed.

As deel van 'n audit ooreenkomstig die ISAs, oefen ek professionele oordeel uit en handhaaf ek professionele skeptisisme gedurende die audit. Insluitende:

- Identifiseer en beoordeel die risiko's van wesenlike wanvoorstelling van die Jaarlikse Finansiële State, hetsy weens bedrog of foute, ontwerp en voer prosedures uit na aanleiding van daardie risiko's, en verkry auditbewyse wat voldoende en toepaslik is om 'n grondslag vir ons ouditmening te bied. Die risiko van nie-opsporing van 'n wesenlike wanvoorstelling as gevolg van bedrog is groter as vir 'n wesenlike wanvoorstelling as gevolg van foute, aangesien bedrog samespanning, vervalsing, doelbewuste weglatings, wanvoorstellings, of die omseling van interne beheer kan behels.

- Verkry 'n begrip van interne beheer relevant tot die audit ten einde auditprosedures te ontwerp wat toepaslik is in die omstandighede, maar nie vir die doel om 'n mening uit te spreek oor die effektiwiteit van die entiteit se interne beheer nie.

- Evalueer die toepaslikheid van rekeningkundige beleid wat gebruik is en die redelikheid van rekeningkundige ramings en verwante openbaarmaking wat deur bestuur gemaak is.

- Kom tot 'n gevolgtrekking oor die toepaslikheid van die raadslede se gebruik van die lopende saak-grondslag van verslagdoening, en gebaseer op auditbewyse verkry, kom tot 'n gevolgtrekking oor die bestaan van 'n wesenlike onsekerheid wat verband hou met gebeurde of omstandighede wat beduidende twyfel kan laat bestaan oor die groep en die genootskap se vermoë om as 'n lopende saak voort te bestaan. Waar ons tot die gevolgtrekking kom dat 'n wesenlike onsekerheid bestaan word daar van ons vereis om in ons ouditeursverslag aandag te vestig op die toepaslike openbaarmaking in die jaarlikse finansiële state, of, indien sodanige openbaarmaking onvoldoende is, om ons mening te wysig. Ons gevolgtrekkings word gebaseer op auditbewyse verkry tot en met die datum van ons ouditeursverslag. Toekomstige gebeurde en omstandighede mag egter daartoe aanleiding gee dat die groep en / of die genootskap ophou om as 'n lopende saak voort te bestaan.

- Evalueer die algehele voorstelling, struktuur en inhoud van die jaarlikse finansiële state, insluitende die openbaarmaking, en of die jaarlikse finansiële state die onderliggende transaksies en gebeurde op só 'n manier weergee dat redelike voorstelling bereik word.

Ek kommunikeer met die organisasie oor, onder andere, die beplande omvang en tydsberekening van die audit en beduidende auditbevindinge, insluitende enige beduidende tekortkominge in interne beheer wat ek tydens my audit identifiseer.

Verslag rakende ander wetlike en regulatoriese vereistes

In terme van die IRBA-kode wat in die Staatskoerant, nommer 39475, op 4 Desember 2015 gepubliseer is, bevestig ek dat Core Audit Incorporated FEDSAS geoudit het vir 2 jaar.

Ms D Mc Lean
Director
Registered Auditor

Auditor's responsibilities for the audit of the Annual Financial Statements

My objectives are to obtain reasonable assurance about whether the annual financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes my opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with International Standards on Auditing will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these annual financial statements.

As part of an audit in accordance with International Standards on Auditing, I exercise professional judgement and maintain professional scepticism throughout the audit. I also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the annual financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.

- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the organisation's internal control.

- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by the members.

- Conclude on the appropriateness of the members use of the going concern basis of accounting and based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the organisation's ability to continue as a going concern. If I conclude that a material uncertainty exists, I am required to draw attention in my auditor's report to the related disclosures in the annual financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify my opinion. My conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of my auditor's report. However, future events or conditions may cause the organisation to cease to continue as a going concern.

- Evaluate the overall presentation, structure and content of the annual financial statements, including the disclosures, and whether the annual financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

I communicate with the members regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that I identify during my audit.

Report on other legal and regulatory requirements

In terms of the IRBA Rule published in Government Gazette Number 39475 dated 4 December 2015, I report that Core Audit Incorporated has audited FEDSAS for 2 years.

PRAKTISYN KOMPILASIE VERSLAG

Aan die lede van FEDSAS

Ek het die jaarlikse finansiële state van FEDSAS, soos uiteengesit op bladsy ... tot ..., opgestel volgens die inligting wat aan my verskaf is. Hierdie jaarlikse finansiële state bestaan uit die staat van finansiële posisie soos op 31 Desember 2019, en die staat van omvattende inkomste, staat van verandering in ekwiteit en staat van kontantvloei vir die jaar wat op daardie datum geëindig het, en die aantekeninge wat bestaan uit 'n opsomming van beduidende rekeningkundige beleide en ander verduidelikende inligting.

Ek het die kompilasie gedoen volgens die Internasionale Standaard van Verwante Dienste 4410 (Hersien), Kompilasie aanstellings.

Ek het my kundigheid in rekeningkunde en finansiële verslagdoening aangewend om u by te staan met die opstel en aanbieding van die jaarlikse finansiële state in ooreenstemming met die Internasionale Finansiële Verslagsdoening Standaard vir klein en medium-grootte entiteite. Ek het aan die relevante etiese vereistes voldoen, insluitend beginsels van integriteit, objektiwiteit, professionele bevoegdheid en behoorlike sorg.

Die jaarlikse finansiële state en die akkuraatheid en volledigheid van die inligting wat gebruik is om op te stel is u verantwoordelikheid.

Aangesien 'n kompilasie nie 'n gerustellingsaanstelling is nie, hoef ek nie die akkuraatheid of volledigheid van die inligting wat u aan my verskaf is om die jaarlikse finansiële state te kompilleer, te verifieer nie. Gevolglik, spreek ek geen mening uit om aan te dui of die jaarlikse finansiële state voltooï is in lyn met die Internasionale Finansiële Verslagdoening Standaard vir klein en medium-grootte entiteite.

Mr JN Kriel
Director
Chartered Accountant (SA)

PRACTITIONER'S COMPILATION REPORT

To the members of FEDSAS

I have compiled the annual financial statements of FEDSAS, as set out on page, based on the information you have provided. These annual financial statements comprise the statement of financial position of FEDSAS as at 31 December 2019, the statement of comprehensive income, statement of changes in equity and statement of cash flows for the year then ended, and a summary of significant accounting policies and other explanatory information.

I performed this compilation engagement in accordance with International Standard on Related Services 4410 (Revised), Compilation Engagements.

I have applied my expertise in accounting and financial reporting to assist you in the preparation and presentation of these annual financial statements in accordance with the International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities. I have complied with relevant ethical requirements, including principles of integrity, objectivity, professional competence and due care.

These annual financial statements and the accuracy and completeness of the information used to compile them are your responsibility.

Since a compilation engagement is not an assurance engagement, I am not required to verify the accuracy or completeness of the information you provided to me to compile these annual financial statements. Accordingly, I do not express an audit opinion or a review conclusion on whether these annual financial statements are prepared in accordance with the International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities

**FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019**

**FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019**

LEDE SE VERSLAG

MEMBERS' REPORT

Die lede het die voorreg om hulle verslag rakende die jaarlikse finansiële state van FEDSAS vir die jaar geëindig 31 Desember 2019 voor te lê.

The members have pleasure in submitting their report on the annual financial statements of FEDSAS for the year ended 31 December 2019.

1. Aard van besigheid

FEDSAS is geïnkorporeer in Suid-Afrika en is hoofsaaklik betrokke by die ondersteuning van skool beheerliggame by die uitvoering van hulle pligte.

1. Nature of business

FEDSAS was incorporated in South Africa and is involved in assisting school governing bodies in the performance of their duties.

Gedurende die jaar het geen wesenlike veranderinge plaasgevind ten opsigte van die besigheidsaktiwiteite nie.

There have been no material changes to the nature of the society's business from the prior year.

2. Hersiening van finansiële resultate en aktiwiteite

Die Jaarlikse Finansiële State is opgestel in ooreenstemming met die Internasionale Verslagdoeningstandaard vir Klein- en Medium-groote entiteite en die vereistes van die Grondwet van die Nasionale Raad. Hierdie rekeningkundige beleid is in ooreenstemming met die vorige periode.

2. Review of financial results and activities

The Annual Financial Statements have been prepared in accordance with International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities and the requirements of the Constitution of the National Council. The accounting policies have been applied consistently compared to the prior year.

Volledige besonderhede van die finansiële posisie, die bedryfsresultate en die kontantvloeï van die onderneming word in hierdie finansiële jaarstate uiteengesit.

Full details of the financial position, results of operations and cash flow of the organisation are set out in these Annual Financial Statements.

3. Versekering en risikobestuur

Die onderneming volg 'n beleid om jaarliks risiko's te identifiseer wat verband hou met bates en moontlike laste voortspruitend uit besigheidstransaksies. Waar dit moontlik is word bates outomaties ingesluit. Daar is ook deurlopende batesrisiko-kontroleprogramme wat uitgevoer word tesame met die versekeringsmakelaars van die organisasie. Alle risiko's word geag behoorlik gedek te wees, behalwe vir die politieke risiko's, in die geval waar soveel dekking as wat redelik beskikbaar is gereël is.

3. Insurance and risk management

The organisation follows a policy of reviewing the risks relating to assets and possible liabilities arising from business transactions with its insurers on an annual basis. Wherever possible assets are automatically included. There is also a continuous asset risk control programme, which is carried out in conjunction with the organisation's insurance brokers. All risks are considered to be adequately covered, except for political risks, in the case of which as much cover as is reasonably available has been arranged.

4. Lede

Die lede in kantoor op die datum van die verslag is as volg:

Lede

Mnr EEH Wolf (Voorsitter)
Mnr PHT Colditz (Hoof Uitvoerende Beapmte)

4. Members

The members in office at the date of this report are as follows:

Members

Mr EEH Wolf (Chairperson)
Mnr PHT Colditz (CEO)

**FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019**

**FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019**

LEDE SE VERSLAG

MEMBERS' REPORT

5. Eiendom, aanleg en toerusting

Daar was geen verandering in die aard van eiendom, aanleg en toerusting van die organisasie of in die beleid rakende hulle gebruik nie.

Op 31 Desember 2019 het die onderneming se belegging in eiendom, aanleg en toerusting R164 524 (2018: R110 497) beloop, waarvan R199 833 (2018: R105 784) in die huidige jaar toegevoeg is.

6. Lopende saak

Die Finansiële State is opgestel op grond van rekeningkundige beleid wat op 'n lopende saak-grondslag gebaseer was. Dié grondslag veronderstel dat daar fondse sal wees om toekomstige bedrywighede te befonds en dat die realisering van bates en die vereffening van laste, voorwaardelike aanspreeklikhede en verbintenisse in die gewone gang van sake sal plaasvind.

Soos in aantekeninge 18 en 19 genoem, is die lede bewus van die BTW-implikasie wat moontlik druk op die toekomstige kontantvloei sowel as die lopende saak-aanname kan plaas.

7. Ouditeur

Core Audit Incorporated is in 2019 as ouditeur van die onderneming voortgesit.

Tydens die AJV sal die lede gevra word om Core Audit Incorporated weer aan te stel as onafhanklike eksterne ouditeur van die organisasie en om te bevestig dat Me D Mc Lean die aangewese ouditeur vir die 2020 finansiële jaar sal wees.

8. Datum van magtiging vir uitreik van finansiële state

Die Jaarlikse Finansiële State is deur die raadslede op gemagtig vir uitreiking. Geen magtiging is aan enigiemand gegee om die Finansiële State te wysig na die datum van uitreiking nie.

5. Property, plant and equipment

There was no change in the nature of the property, plant and equipment of the organisation or in the policy regarding their use.

At 31 December 2019 the organisation's investment in property, plant and equipment amounted to R164 524 (2018: R110 497), of which R199 833 (2018: R105 784) was added in the current year through additions.

6. Going concern

The Annual Financial Statements have been prepared on the basis of accounting policies applicable to a going concern. This basis presumes that funds will be available to finance future operations and that the realisation of assets and settlement of liabilities, contingent obligations and commitments will occur in the ordinary course of business.

As stated in note 18 and 19, the members are aware of the VAT implications that may put pressure on future cash flows as well as the going concern assumption.

7. Auditors

Core Audit Incorporated continued in office as auditor for the organisation for 2019.

At the AGM, the members will be requested to reappoint Core Audit Incorporated as the independent external auditor of the organisation and to confirm Me D Mc Lean as the designated lead audit partner for the 2020 financial year.

8. Date of authorisation for issue of financial statements

The Annual Financial Statements have been authorised for issue by the members on No authority was given to anyone to amend the financial statements after the date of issue.

FEDSAS
(Registrasienuommer: NPO 128-598)

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019

STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE SOOS OP
31 DESEMBER 2019

STATEMENT OF FINANCIAL POSITION AS AT
31 DECEMBER 2019

	Aant.	2019 R	2018 R	Notes	
BATES					ASSETS
Nie-bedryfsbates					Non-current assets
Eiendom, aanleg en toerusting	2	164 524	110 497	2	Property, plant and equipment
Ander finansiële bates	3	1 618 873	1 531 573	3	Other financial assets
		<u>1 783 397</u>	<u>1 642 070</u>		
Bedryfsbates					Current assets
Voorraad	4	371 426	597 461	4	Inventories
Handels- en ander debiteure	5	392 420	163 267	5	Trade and other receivables
Kontant- en kontantekwivalente	6	4 056 963	4 612 268	6	Cash and cash equivalents
		<u>4 820 809</u>	<u>5 372 996</u>		
Totale Bates		<u>6 604 206</u>	<u>7 015 066</u>		Total Assets
EKWITEIT EN LASTE					EQUITY AND LIABILITIES
Ekwiteit					Equity
Behoue verdienste		5 813 984	6 338 217		Retained income
Bedryfslaste					Current liabilities
Handels- en ander krediteure	7	790 222	676 849	7	Trade and other payables
Totale Ekwiteit en Laste		<u>6 604 206</u>	<u>7 015 066</u>		Total Equity and Liabilities

FEDSAS
(Registrasiënommer: NPO 128-598)

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019

STAAT VAN OMVATTENDE INKOMSTE

STATEMENT OF COMPREHENSIVE INCOME

	Aant.	2019 R	2018 R	Notes	
Inkomste	8	16 071 225	15 045 933	8	Revenue
Koste van verkope	9	(232 984)	(223 320)	9	Cost of sales
Bruto wins		15 838 241	14 822 613		Gross profit
Ander inkomste	10	4 303 446	5 937 483	10	Other income
Bedryfsuitgawes		(21 375 221)	(20 715 390)		Operating expenses
Bedryfswins/(uitgawes)	11	(1 233 534)	44 706	11	Operating profit/(loss)
Beleggingsinkomste	12	709 301	634 628	12	Investment revenue
Wins/(verlies) vir die jaar		(524 233)	679 334		Profit/(loss) for the year
Ander omvattende inkomste		-	-		Other comprehensive income
Totale omvattende inkomste vir die jaar		(524 233)	679 334		Total comprehensive income for the year

FEDSAS
(Registrasienommer: NPO 128-598)

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED 31
DECEMBER 2019

STAAT VAN VERANDERING IN EKWITEIT

STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY

	Behoue verdienste / retained income R	Totale ekwiteit / total equity R
Balans op 1 Januarie 2018	5 658 883	5 658 883
Wins vir die jaar	679 334	679 334
Ander omvattende inkomste	-	-
Totale omvattende inkomste vir die jaar	679 334	679 334
Openingsbalans soos voorheen rapporteer	6 201 928	6 201 928
Vorige periode fout	136 289	136 289
Balans op 1 Januarie 2019	6 338 217	6 338 217
Wins vir die jaar	(524 233)	(524 233)
Ander omvattende inkomste	-	-
Totale omvattende inkomste vir die jaar	(524 233)	(524 233)
Balans op 31 Desember 2019	5 813 984	5 813 984

Balance on 1 January 2018
Profit for the year
Other comprehensive income
Total comprehensive income for the year
Opening balance as previously reported
Prior period error
Balance at 1 January 2019 as restated
Profit for the year
Other comprehensive income
Total comprehensive income for the year
Balance at 31 December 2019

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019

STAAT VAN KONTANTVLOEI

STATEMENT OF CASH FLOW

	Aant.	2019 R	2018 R	Notes		
Kontantvloei uit bedryfsaktiwiteite					Cash flows from operating activities	
Kontantontvangstes van kliënte		16 520 911	17 955 986			Cash receipts from customers
Kontant betaal aan verskaffers en werknemers		(17 498 384)	(17 827 045)			Cash paid to suppliers and employees
Kontant gegeneer deur/(aangewend in) bedrywighede	17	(977 473)	128 941	17		Cash generated from/(used in) operations
Rente inkomste		709 301	634 628			Interest income
Netto kontant uit bedryfsaktiwiteite		(268 172)	763 569			
Kontantvloei uit beleggingsaktiwiteite					Cash flows from investing activities	
Aankoop van eiendom, aanleg en toerusting	2	(199 833)	(105 784)	2		Purchase of property, plant and equipment
Netto bewegings in groep maatskappy lenings		(87 300)	(131 802)			Net movement in group company loans
Netto kontant uit beleggingsaktiwiteite		(287 133)	(237 586)			Net cash from investing activities
Totale kontantbeweging vir die jaar			(555 305)	525 983	Total cash movement for the year	
Saldo aan die begin van die jaar		4 612 268	4 086 285			Cash at the beginning of the year
Saldo aan die einde van die jaar	6	4 056 963	4 612 268	6		Total cash at year end

1. Aanbieding van jaarlikse finansiële state

Die jaarlikse finansiële state is in ooreenstemming met die Internasionale Verslagdoeningstandaard vir Klein en Medium-grootte Ondernemings, en die vereistes van die Grondwet van die Nasionale Raad. Die finansiële state is op die historiesekostegronslag opgestel, buiten vir die waardasie van die beleggingseiendom en sekere finansiële instrumente gemeet teen billike waarde en inkorporeer die beginsel van die rekeningkundige beleide uiteengesit hieronder. Die finansiële state word in Suid-Afrikaanse Rand aangebied.

Hierdie rekeningkundige beleide is konsekwent vanaf die vorige periode.

1.1 Beduidende verordeninge en bronne van ramings-onsekerheid

Kritiese verordeninge met toepassing van die rekeningkundige beleide

Bestuur het geen kritiese verordeninge gemaak met die toepassing van die rekeningkundige beleide nie, buiten dié wat betrekking het tot ramings wat die finansiële state beduidend sal beïnvloed.

Sleutelbronne van aanname-onsekerheid

Die finansiële state sluit nie bates of laste in waar die drabedrag gebaseer is op ramings en waarvoor daar 'n beduidende risiko van wesenlike aanpassings in die komende finansiële jaar as gevolg van die sleutelaanname is nie.

1.2 Eiendom, aanleg en toerusting

Eiendom, aanleg en toerusting is tasbare items wat gehou word vir gehou word vir eie gebruik of vir die verhuring aan ander en sal na verwagting in meer as een tydperk gebruik word.

Eiendom, masjinerie en toerusting word aanvanklik teen kosprys gemeet.

1. Presentation of annual financial statements

The annual financial statements have been prepared on a going concern basis in accordance with the International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities, and the Constitution of the National Council. The annual financial statements have been prepared on the historical cost basis, except for the measurement of investment properties and certain financial instruments at fair value, and incorporate the principal accounting policies set out below. They are presented in South African Rands.

These accounting policies are consistent with the previous period.

1.1 Significant judgements and sources of estimation uncertainty

Critical judgements in applying accounting policies

Management did not make critical judgements in the application of accounting policies, apart from those involving estimations, which would significantly affect the annual financial statements.

Key sources of estimation uncertainty

The financial statements do not include assets or liabilities whose carrying amounts were determined based on estimations for which there is significant risk of material adjustments in the following financial year as a result of the key estimation assumptions.

1.2 Property, plant and equipment

Property, plant and equipment is tangible assets which the organisation holds for its own use or for the rental to others and which are expected to be used for more than one period.

Property, plant and equipment is initially measured at cost.

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019

REKENINGKUNDIGE BELEIDE

ACCOUNTING POLICIES

Koste sluit kostes in wat aanvanklik aangegaan is om eiendom, aanleg en toerusting te verkry en te bou sowel as die koste wat daarna aangegaan is om daarby aan te bou, 'n deel daarvan te vervang of dit te diens. Indien die vervangingskoste van 'n item in die drabedrag van 'n ander item eiendom, masjinerie en toerusting erken word, word die erkenning van die drabedrag van die betrokke item omgeswaai.

Costs includes costs incurred initially to acquire or construct an item of property, plant and equipment and costs incurred subsequently to add to, replace part of, or service it. If a replacement cost is recognised in the carrying amount of an item of property, plant and equipment, the carrying amount of the replaced part is derecognised.

Uitgawes wat later aangegaan word vir groot dienste, aanvullings of vervanging van onderdele van vaste eiendom, aanleg en toerusting word gekapitaliseer indien dit waarskynlik is dat toekomstige ekonomiese voordele verbonde aan die organisasie en die koste betroubaar gemeet kan word. Die daaglikse bedieningskoste word by die wins of verlies ingesluit in die tydperk waarin dit aangegaan word.

Expenditure incurred subsequently for major services, additions to or replacement of parts of property, plant and equipment are capitalised if it is probable that future economic benefits associated which the expenditure will flow to the organisation and the cost can be measured reliable. Day to day servicing costs are included in profit or loss in the period in which they are incurred.

Eiendom, aanleg en toerusting word vervolgens getoon teen kosprys minus opgelope waardevermindering en opgehoopte waardedalingverliese, behalwe vir grond wat teen kosprys getoon word minus enige opgehoopte waardedalingverliese.

Property, plant and equipment is subsequently stated at cost less accumulated depreciation and any accumulated impairment losses, except for land which is stated at cost less any accumulated impairment losses.

Waardevermindering van 'n bate begin wanneer die bate beskikbaar is vir gebruik soos beplan is deur bestuur. Waardevermindering is gehê om die bates se drawaardes af te skryf oor die geskatte nutsduur na hul geskatte reswaardes, deur die metode te gebruik wat die patroon van gebruik van die ekonomiese voordele van die bates die beste aandui.

Depreciation of an asset commences when the asset is available for use as intended by management. Depreciation is charged to write off the asset's carrying amount over its estimated useful life to its estimated residual value, using a method that best reflects the pattern in which the asset's economic benefits are consumed by the organisation.

Die gebruiksduur van eiendom, aanleg en toerusting is volgens aantekening 2 beoordeel.

The useful lives of items of property, plant and equipment have been assessed as per note 2.

Wanneer daar aanduidings is dat die nutsduur en reswaardes van die items van eiendom, aanleg en toerusting verander het sedert die mees onlangse jaarlikse verslagdoening datum, word dit herassesseer. Enige veranderinge word daarna erken as 'n verandering in rekeningkundige raming.

When indicators are present that the useful lives and residual values of items of property, plant and equipment have changed since the most recent annual reporting date, they are reassessed. Any changes are accounted for prospectively as a change in accounting estimate.

Waardedalingstoetse word op eiendom, aanleg en toerusting uitgevoer as daar 'n aanduiding is dat dit benadeel kan word. Wanneer die drabedrag van 'n eiendom, aanleg en toerusting beoordeel word as hoër as die beraamde verhaalbare bedrag, word 'n waardedalingverlies onmiddellik in die wins of verlies erken om die drabedrag in ooreenstemming met die verhaalbare bedrag te bring.

Impairment tests are performed on property, plant and equipment when there is an indicator that they may be impaired. When the carrying amount of an item of property, plant and equipment is assessed to be higher than the estimated recoverable amount, an impairment loss is recognised immediately in profit or loss to bring the carrying amount in line with the recoverable amount.

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019

REKENINGKUNDIGE BELEIDE

ACCOUNTING POLICIES

1.3 Finansiële instrumente

Aanvanklike meting

Finansiële instrumente word aanvanklik gemeet teen transaksieprys (transaksiekoste ingesluit behalwe met aanvanklike meting van finansiële bates en laste wat gemeet word teen billike waarde deur wins of verlies) tensy die ooreenkoms 'n finansieringstransaksie in effek is wat teen die huidige waarde van toekomstige betalings gemeet word, verdiskonteer teen 'n markverwante rentekoers van 'n soortgelyke skuldinstrument.

Finansiële instrumente teen geamortiseerde koste

Dit sluit lenings, handelsdebiteure en handelsdebiteure in. Daardie skuldinstrumente wat aan die kriteria in artikel 11.8 (b) van die standaard voldoen, word vervolgens teen die geamortiseerde koste gemeet volgens die effektiewe rente-metode. Skuldinstrumente wat as bedryfsbates of bedryfslaste geklassifiseer word, word gemeet teen die onbeperkte bedrag van die kontant wat na verwagting ontvang of betaal sal word, tensy die reëling effektief 'n finansieringstransaksie uitmaak.

Aan die einde van elke verslagdoeningsdatum word die drabedrae van bates wat in hierdie kategorie gehou word, hersien om te bepaal of daar objektiewe bewyse van waardedaling is. As daar objektiewe bewyse is, word die verhaalbare bedrag geskat en vergelyk met die drabedrag. As die geraamde verhaalbare bedrag liefhebber is, word die drabedrag verminder tot die beraamde verhaalbare bedrag, en 'n waardedalingsverlies word in die wins of verlies erken.

Finansiële instrumente teen koste

Verpligtinge om 'n lening te ontvang word gemeet teen koste minus waardedaling.

Ekwiteitsinstrumente wat nie openbaar verhandel word nie en wie se billike waarde andersins nie betroubaar gemeet kan word sonder onbehoorlike koste of moeite nie, word gemeet teen kosprys minus waardedaling.

1.3 Financial instruments

Initial measurement

Financial instruments are initially measured at the transaction price (including transaction cost except in the initial measurement of financial assets and liabilities that are measured at fair value through profit or loss) unless the arrangement constitutes, in effect, a financing transaction in which case it is measured at the present value of the future payment discounted at a market rate of interest for a similar debt instrument.

Financial instruments at amortised cost

These include loans, trade receivables and trade payables. Those debt instruments which meet the criteria in section 11.8(b) of the standard, are subsequently measured at amortised cost using the effective interest method. Debt instruments which are classified as current assets or current liabilities are measured at the undiscounted amount of the cash expected to be received or paid, unless the arrangement effectively constitutes a financing transaction.

At each reporting date, the carrying amounts of assets held in this category are reviewed to determine whether there is any objective evidence of impairment. If there is objective evidence, the recoverable amount is estimated and compared with the carrying amount. If the estimated recoverable amount is lower, the carrying amount is reduced to its estimated recoverable amount, and an impairment loss is recognised in profit or loss.

Financial instruments at cost

Commitments to receive a loan are measured at cost less impairment.

Equity instruments that are not publicly traded and whose fair value cannot otherwise be measured reliably without undue cost or effort are measured at cost less impairment.

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019

REKENINGKUNDIGE BELEIDE

Finansiële instrumente teen billike waarde

Alle ander finansiële instrumente word deur wins en verlies teen billike waarde bepaal.

Indien 'n betroubare meting van die billike waarde nie meer beskikbaar is sonder koste of moeite, dan sal die billike waarde op die laaste datum wat so billike meting beskikbaar was hanteer word as die kosprys van die instrument. Die instrument is dan gemeet teen die kosprys minus waardedaling tot bestuur in staat is om die billike waarde sonder koste en moeite te meet.

1.4 Hure

'n Huurkontrak word geklassifiseer as 'n finansiële bruikhuur indien dit wesenlik alle risiko's en voordele verbonde aan eienaarskap aan die huurder oordra. Al die ander huurkontrakte is bedryfshuurkontrakte.

Bedryfshuur - huurder

Bedryfshuurbetalings word regstreeks op die huurtermyn as 'n uitgawe erken tensy:

'n Ander stelselmatige basis verteenwoordigend is van die tydpatroon van die voordeel uit die gehuurde bate, selfs al is die betalings nie op die basis nie, of

Die betalings gestruktureer is om te styg in ooreenstemming met die verwagte algemene inflasie (gebaseer op gepubliseerde indekse of statistieke) om te vergoed vir die verhuurder se verwagte inflasiekoste.

Enige voorwaardelike huur word as 'n uitgawe erken in die tydperk waarin die aangegaan word.

1.5 Voorraad

Voorraad word op die eerste-in-eerste-uit (EIEU) grondslag teen die kosprys of die verkoopprijs minus koste tot voltooiing of verkope bereken.

ACCOUNTING POLICIES

Financial instruments at fair value

All other financial instruments, including equity instruments that are publicly traded or whose fair value can otherwise be measured

If a reliable measure of fair value is no longer available without undue cost or effort, then the fair value at the last date that such a reliable measure was available is treated as the cost of the instrument. The instrument is then measured at cost less impairment until management are able to measure fair value without undue cost or effort.

1.4 Leases

A lease is classified as 'n finance lease if it transfers substantially all the risks and rewards incidental to ownership to the lessee. All other leases are operating leases.

Operating lease - lessee

Operating lease payments are recognised as an expense on a straight-line basis over the lease term unless:

Another systematic basis is representative of the time pattern of the benefit from the leased asset, even if the payments are not on that basis, or

The payments are structured to increase in line with expected general inflation (based on published indexes or statistics) to compensate for the lessor's expected inflationary cost increases.

Any contingent rents are expensed in the period they are incurred.

1.5 Inventories

Inventories are measured at the lower of cost and estimated selling price less costs to complete and sell, on the first-in, first-out (FIFO) basis.

**FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019**

**FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019**

REKENINGKUNDIGE BELEIDE

1.6 Waardedaling van bates

Die organisasie beoordeel op elke verslagdoeningsdatum of daar 'n aanduiding is dat eiendom, aanleg en toerusting blootgestel is aan 'n daling in die waarde daarvan.

As daar so 'n aanduiding is, word die verhaalbare bedrag van enige effekte (of groep verwante bates) geskat en vergelyk met die drabedrag daarvan, maar nie die bedrag hoër as die bedrag nie, word die drabedrag verminder tot die beraamde verhaalbare bedrag, en 'n waardedalingsverlies word onmiddellik in die wins of verlies erken.

As 'n waardedalingsverlies later omkeer, word die drabedrag van die bate (of groep verwante bates) verhoog tot die hersiene raming van die verhaalbare bedrag daarvan, maar nie die bedrag wat bepaal sou word as die waardedalingsverlies nie erken was vir die bate (of groep of bates) in vorige jare nie. 'n Terugskrywing van waardedaling word onmiddellik in die wins of verlies erken.

1.7 Aandele kapitaal en ekwiteit

'n Ekwiteitsinstrument is enige kontrak wat bewys lewer van 'n resbelang in die bates van 'n entiteit nadat al sy verpligtinge afgetrek is.

1.8 Werknemersvoordele

Korttermyn-werknemersvoordele

Die koste van korttermyn-werknemersvoordele word erken in die periode waarin die diens gelewer word en word nie verdiskonteer nie.

ACCOUNTING POLICIES

1.6 Impairment of assets

The organisation assesses at each reporting date whether there is any indication that property, plant and equipment may be impaired.

If there is any such indication, the recoverable amount of any affected asset (or group of related assets) is estimated and compared with its carrying amount. If the estimated recoverable amount is lower, the carrying amount is reduced to its estimated recoverable amount, and an impairment loss is recognised immediately in profit or loss.

If an impairment loss subsequently reverses, the carrying amount of the asset (or group of related assets) is increased to the revised estimate of its recoverable amount, but not in excess of the amount that would have been determined had no impairment loss been recognised for the asset (or group or assets) in prior years. A reversal of impairment is recognised immediately in profit or loss.

1.7 Share capital and equity

An equity instrument is any contract that evidences a residual interest in the assets of an entity after deducting all of its liabilities.

1.8 Employee benefits

Short-term employee benefits

The cost of short-term employee benefits, such as leave pay and sick leave, bonuses, and non-monetary benefits such as medical care, are recognised in the period in which the service is rendered and are not discounted.

**FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019**

**FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019**

REKENINGKUNDIGE BELEIDE

ACCOUNTING POLICIES

1.9 Inkomste

Inkomste word erken in die mate waarin die organisasie die beduidende risiko's en voordele verbonde aan die eienaarskap van goedere aan die koper oorgedra het, of dienste gelewer het ingevolge 'n ooreenkoms, mits die bedrag aan inkomste betroubaar gemeet kan word en dit waarskynlik is dat ekonomiese voordele verbonde aan die transaksie sal na die organisasie vloei. Inkomste word gemeet teen die billike waarde van die vergoeding ontvang of ontvangbaar, uitgesonderd omsetbelasting en kortings.

Rente word erken in wins en verlies volgens die effektiewe rentekoersmetode.

Ledegeld word in wins en verlies erken wanneer dit van die verskeie skole ontvang word.

Skenkings word erken wanneer dit ontvang word, in wins en verlies.

1.10 Finansieringskoste

Finansieringskoste word as 'n uitgawe erken in die tydperk waarin dit aangegaan word.

1.9 Revenue

Revenue is recognised to the extent that the organisation has transferred the significant risks and rewards of ownership of goods to the buyer, or has rendered services under an agreement provided the amount of revenue can be measured reliably and it is probable that economic benefits associated with the transaction will flow to the organisation. Revenue is measured at the fair value of the consideration received or receivable, excluding sales taxes and discounts.

Interest is recognised, in profit or loss, using the effective interest rate method.

Membership fees are recognised in profit and loss when received from the various schools.

Donations are recognised when received, in profit and loss.

1.10 Finance cost

Finance costs are recognised as an expense in the period in which they are incurred.

2. Eiendom, aanleg en toerusting / Property, plant and equipment

	2019			2018		
	Koste of herwaardasie / Cost or revaluation	Opgehoopte waardevermindering / Accumulated depreciation	Drawaarde / Carrying value	Koste of herwaardasie / Cost or revaluation	Opgehoopte waardevermindering / Accumulated depreciation	Drawaarde / Carrying value
Meubels en toebehore / Furniture and fixtures	127 562	(127 561)	1	127 562	(108 173)	19 389
Motorvoertuie/Motor vehicles	311 636	(311 635)	1	311 636	(311 635)	1
Kantoortoerusting/Office equipment	107 743	(92 637)	15 106	107 743	(88 404)	19 339
Rekenaartoerusting/IT equipment	1 265 698	(1 116 282)	149 416	1 065 865	(994 097)	71 768
Totaal / Total	1 812 639	(1 648 115)	164 524	1 612 806	(1 502 309)	110 497

Rekonsiliasie van eiendom, aanleg en toerusting / Reconciliation of property, plant and equipment - 2019

	Openingsbalanse / Opening balances	Toevoegings / Additions	Waardevermindering / Depreciation	Totaal/Total
Meubels en toebehore / Furniture and fixtures	19 389	-	(19 388)	1
Motorvoertuie / Motor vehicles	1	-	-	1
Kantoortoerusting / Office equipment	19 339	-	(4 233)	15 106
Rekenaartoerusting / IT equipment	71 768	199 833	(122 185)	149 416
Totaal / Total	110 497	199 833	(145 806)	164 524

Rekonsiliasie van eiendom, aanleg en toerusting / Reconciliation of property, plant and equipment - 2018

	Openingsbalanse / Opening balances	Toevoegings / Additions	Waardevermindering / Depreciation	Totaal / Total
Meubels en toebehore / Furniture and fixtures	41 086	3 693	(25 390)	19 389
Motorvoertuie / Motor vehicles	1	-	-	1
Kantoortoerusting / Office equipment	2	22 511	(3 174)	19 339
Rekenaartoerusting / IT equipment	98 236	79 580	(106 048)	71 768
Totaal / Total	139 325	105 784	(134 612)	110 497

Waardeverminderingkoerse/depreciation rates

	2019 R	2018 R	
Meubels en toebehore / Furniture and fixtures	Reguitlyn grondslag- jare / Straight line basis -	5	5
Motorvoertuie / Motor vehicles	Reguitlyn grondslag- jare / Straight line basis -	5	5
Kantoortoerusting / Office equipment	Reguitlyn grondslag- jare / Straight line basis -	5	5
Rekenaartoerusting / IT equipment	Reguitlyn grondslag- jare / Straight line basis -	3	3

AAANTEKENINGE TOT DIE STAAT VAN FINANSIËLE STATE

	2019 R	2018 R
3. Ander finansiële bates		
Teen geamortiseerde koste		
SA Onderwys Ontwikkelingstrust	1 618 873	1 531 573
Bogenoemde lening is onverseker, dra rente soos ooreengekom 2019:5.7% (2018:6.2%) en is terugbetaalbaar binne twaalf maande nadat kennis gegee is van die terugbetaling.		
Nie-bedryfsbates		
Teen geamortiseerde koste	<u>1 618 873</u>	<u>1 531 573</u>
4. Voorraad		
Voorraad	<u>371 426</u>	<u>597 461</u>
5. Handels- en ander debiteure		
Handelsdebiteure	343 903	163 267
BTW	48 517	-
	<u>163 267</u>	<u>375 571</u>
6. Kontant- en kontantekwivalente		
Kontant en kontantekwivalente bestaan uit:		
Kontant op hande	20	36
Banksaldo's	3 829 443	4 371 232
Ander kontant en kontant ekwivalente	227 500	241 000
	<u>4 056 963</u>	<u>4 612 268</u>
7. Handels- en ander krediteure		
Werknemer verwante krediteure	10 199	8 183
Bedrae vooruitontvang	721 065	363 758
Ander opgelope uitgawes	-	104 306
Handelskrediteure	58 958	58 795
BTW betaalbaar	-	141 807
	<u>540 551</u>	<u>676 849</u>

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS

3. Other financial assets

At amortised cost
SA Onderwys Ontwikkelingstrust
The above-mentioned loan is unsecured, bears interest as agreed upon from time to time 2019:5.7% (2018:6.2%) and is repayable within twelve months after notice of repayment.

Non-current asset
At amortised cost

Voorraad

5. Trade and other receivables

Trade receivables
VAT

6. Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents consist of:
Cash on hand
Bank balances
Other cash and cash equivalents

7. Trade and other payables

Employee related payables
Amounts received in advance
Other accrued expenses
Trade payables
VAT payable

FEDSAS
(Registrasienuommer: NPO 128-598)

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019

AANTEKENINGE TOT DIE STAAT VAN FINANSIËLE STATE

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS

	2019 R	2018 R
FEDSAS (Registrasienuommer: NPO 128-598)		

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2018

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2018

AANTEKENINGE TOT DIE STAAT VAN FINANSIËLE STATE

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS

	2019 R	2018 R
8. Inkomste		
Lidmaatskapfoeie	16 071 225	15 045 933
	<u>16 071 225</u>	<u>15 045 933</u>

8. Revenue

Membership fees

9. Koste van verkope		
Koste van goedere verkoop	597 461	222 003
	6 949	598 777
	<u>(371 426)</u>	<u>(597 460)</u>

9. Cost of sales

Cost of goods sold

10. Ander inkomste		
FEDSAS Sentrum vir Tegnologie	726 300	78 500
Regskoste ontvang	297 669	175 330
Donasie inkomste	2 313 494	5 171 919
Moedertaal inisiatief	750 000	-
Verkope van goedere	63 674	405 885
Opleiding inkomste	25 000	15 500
Webadvertensies	1 304	16 248
Webinaar inkomste	126 005	74 101
	<u>4 303 446</u>	<u>5 937 483</u>

10. Other income

FEDSAS Centre of Technology

Legal fees received

Donation income

Native language initiative

Sale of goods

Training income

Web advertising

Webinar income

11. Bedryfswins/(verlies)		
Bedryfswins / -verlies vir die jaar word aangedui nadat die volgende verantwoord is:		

11. Operating profit/(loss)

Operating profit/(loss) for the year is stated after accounting for the following:

Bedryfshuurkoste		
Huur ontvang op bedryfshuur		
Kontraktuele bedrae	483 290	422 195
Waardevermindering op eiendom, aanleg en toerusting	145 806	134 612
Werknemerskoste	13 915 069	13 061 599

Operating lease charges

Lease rentals on operating lease

Contractual amounts

Depreciation on property, plant and equipment

Employee costs

12. Beleggingsinkomste		
Rente inkomste		
SA Onderwys Intwikkelings Trust	87 300	86 786
Bank balanse	622 001	547 842
	<u>709 301</u>	<u>634 628</u>

12. Investment revenue

Interest revenue

SA Onderwys Intwikkelings Trust

Bank balances

13. Werknemerskoste		
Basis	12 640 676	12 084 326
Pensioen fonds	1 274 393	977 273
	<u>13 915 069</u>	<u>13 061 599</u>

13. Employee costs

Basic

Pension fund

	2019 R	2018 R
14. Waardevermindering		
Die volgende items word by waardevermindering en amortisasie ingesluit.		
Eiendom, aanleg en toerusting	145 806	134 612
15. Belasting		
Daar is geen voorsiening gemaak vir belasting vir 2018 nie, aangesien die organisasie geregistreer is as 'n organisasie sonder winsoogmerk met NPO-nommer: 128-598. Die entiteit is dus vrygestel van inkomstebelasting ingevolge a 10(1)(cN) van die Wet op Inkomstebelasting van 1962.		
16. Ouditeursvergoeding	33 000	-
Ouditeursvergoeding		
17. Kontant gegeneer uit bedrywighede		
Wins voor belasting	(524 233)	679 334
Aanpassing vir:		
Waardevermindering	145 806	134 612
Rente ontvang	(709 301)	(634 628)
Veranderinge in bedryfskapitaal		
Voorraad	226 035	(375 458)
Handels- en ander debiteure	(229 153)	212 304
Handels- en ander krediteure	113 373	112 777
	<u>(977 473)</u>	<u>128 941</u>

18. Gebeurlikhede / Contingencies

Ingevolge artikel 23(1)(a) van die Wet op Belasting op Toegevoegde Waarde 89 van 1991, word 'n entiteit aanspreeklik om te registreer vir BTW wanneer die totale waarde van die belasbare bedrag wat deur daardie persoon gemaak is die tydperk van 12 maande wat aan die einde van daardie maand geëindig het, in die loop van die uitvoering van alle ondernemings, het R1 miljoen oorskry.

In terms of section 23(1)(a) of the Value Added Tax Act 89 of 1991, an entity becomes liable to be registered for VAT when, at the end of any month where the total value of taxable supplies made by that person in the period of 12 months ending at the end of that month in the course of carrying on all enterprises has exceeded R1 million.

FEDSAS was onder die indruk dat hulle nie vir BTW hoef te registreer nie, aangesien hul 'dienste' gelewer word aan entiteite wat vrygestel is van BTW, d.w.s. skole en skoolbeheerliggame.

FEDSAS was under the impression that they did not need to register for VAT, as their "services" are rendered to entities that are exempt from VAT i.e. schools and school governing bodies.

Die entiteit is in kennis gestel van die verpligting van FEDSAS om ingevolge artikel 23 van die BTW-wet vir BTW te registreer, aangesien FEDSAS 'goedere' óf 'dienste' lewer soos omskryf in die BTW-wet, en die spesifieke dienste wat deur FEDSAS gelewer word, is nie "vrygestelde lewerings" vir BTW soos omskryf in artikel 12 van die BTW-wet nie.

The entity was advised of the obligation of FEDSAS to register for VAT in terms of section 23 of the VAT Act, as FEDSAS is supplying either "goods" or "services" as defined in the VAT Act, and the specific services supplied by FEDSAS is not "exempt supplies" for VAT as defined in section 12 of the VAT Act.

Die organisasie het wel vir BTW geregistreer, op die oomblik toe hulle verneem dat hulle ingevolge die Wet op Belasting op Toegevoegde Waarde geregistreer moes word, maar hulle het nie terugwerkend registreer vanaf die datum waarop die BTW-registrasiedrempel oorskry is, soos vereis nie.

The organisation did register for VAT, the moment they learned that they needed to be registered in terms of the Value Added Tax Act 89 of 1991, however, they did not register retrospectively from the date that the VAT registration threshold was exceeded as required.

Benewens bogenoemde aangeleentheid, is die insetbelasting wat in die huidige jaar geëis is, nie bereken en proporsioneel geëis soos vereis nie, omdat FEDSAS belasbare en nie-belasbare dienste lewer.

Weens die omvattende aard van die berekening van die terugwerkende regstelling van die BTW, sowel as die regstelling van die huidige jaar se proporsionele regstelling van die BTW wat geëis is, kon die aanspreeklike bedrag nog nie bereken word nie.

Due to the comprehensive nature of the calculation of the retrospective correction of the VAT, the amount liable could not be calculated as yet.

14. Depreciation
The following items are included within depreciation, amortisation and impairments.

Property, plant and equipment

15. Taxation
No provision has been made for 2018 tax as the organisation is registered as a non-profit organisation with NPO number: 128-598. The entity is therefore exempt from income tax in terms of s 10(1)(cN) of the Income Tax Act of 1962.

16. Audit's remuneration

Auditing fees

17. Cash generated from operations

(Loss) / Profit before taxation

Adjustment for:

Depreciation

Interest received

Changes in working capital:

Inventories

Trade and other receivables

Trade and other payables

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019

AANTEKENINGE TOT DIE STAAT VAN FINANSIËLE STATE

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS

2019
R

2018
R

FEDSAS is tans besig met onderhandelinge met die SAID om te verseker dat daar aan alle wetlike vereistes en aanspreeklikhede voldoen word.

FEDSAS is currently in the process of arranging negotiations with SARS to ensure that all legal requirements and liabilities are met.

19. Lopende saak / Going concern

Die finansiële jaarstate is opgestel op grond van die rekeningkundige beleid van toepassing op 'n lopende saak. Hierdie basis veronderstel dat daar fondse beskikbaar sal wees om toekomstige bedrywighede te finansier en dat die realisering van bates en vereffening van laste, voorwaardes en verpligtinge in die gewone gang van sake sal plaasvind.

The annual financial statements have been prepared on the basis of accounting policies applicable to a going concern. This basis presumes that funds will be available to finance future operations and that the realisation of assets and settlement of liabilities, contingent and commitments will occur in the ordinary course of business.

As gevolg van die bogenoemde gebeurlikheid, is die vermoë van FEDSAS om voort te gaan as 'n lopende saak afhanklik van die uitslag van die onderhandeling met die SAID.

Due to the contingency disclosed above, FEDSAS' ability to continue as a going concern is dependent on the outcome of the negotiation with SARS.

20. Verwante partye

Verhoudings	SA Onderwysontwikkelingstrust	
Mede-filiale		
Saldo's en transaksies met ander verwante partye		
Verwante party saldo's		
Leningsrekeninge - verskuldig deur verwante partye		
SA Onderwysontwikkelingstrust	<u>1 618 873</u>	<u>1 531 573</u>
Verwante party transaksies		
Rente ontvang van verwante partye		
SA Onderwysontwikkelingstrust	<u>(87 300)</u>	<u>(86 786)</u>

21. Vergelykende syfers

Sekere vergelykende syfers is herklassifiseer

Die uitwerking van die herklassifikasie is soos volg:

Staat van finansiële posisie:		
Kontant- en kontant ekwivalente	136 297	(136 297)
Handel- en ander krediteure	<u>(136 297)</u>	<u>-</u>
	<u>-</u>	<u>(136 297)</u>
Nie-verdeelbare reserwes	-	136 297
	<u>-</u>	<u>136 297</u>

19. Related parties

Relationships
Fellow subsidiaries
Related party balances and transactions with other related parties
Related party balances
Loan accounts - owing by related parties
SA Onderwysontwikkelingstrust
Related party transactions
Interest received from related parties
SA Onderwysontwikkelingstrust

20. Comparative figures

During the 2018 financial year, input VAT was not calculated

The effect of the reclassification are as follows:

Statement of financial position:
Trade and other payables
Retained income
Profit or Loss
Operating expenses

**FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019**
**FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019**
GEDETAILEERDE INKOMSTETAAT
DETAILED INCOME STATEMENT

	Aant.	2019 R	2018 R	Notes	
Inkomste					Revenue
Lidmaatskapfooie		15 045 933	15 045 933		Membership fees
Koste van verkope	9	<u>(232 984)</u>	<u>(223 320)</u>	9	Cost of sales
Bruto wins		15 838 241	14 822 613		Gross profit
Donasie inkomste		2 313 494	3 983 337		Donation income
FEDSAS Sentrum vir Tegnologie		726 300	-		FEDSAS Centre for Technology
Moedertaal Inisiatief		750 000	-		Native language initiative
Rente ontvang	12	709 301	634 628	12	Interest received
Regsfooie inkomste		297 669	175 330		Legal fee income
Verkope van goedere		63 674	405 885		Sale of goods
Opleiding inkomste		25 000	15 500		Training income
Webadvertering inkomste		1 304	16 248		Web advertising income
Webinar inkomste		126 005	74 101		Webinar income
		<u>5 012 747</u>	<u>6 572 111</u>		
Uitgawes		<u>(21 375 221)</u>	<u>(20 715 390)</u>		Expenses
Surplus/(tekort) vir die jaar		<u>(524 233)</u>	<u>679 334</u>		Surplus for the year

**FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2019**
**FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2019**
GEDETAILEERDE INKOMSTETAAT
DETAILED INCOME STATEMENT

	Aant.	2019 R	2018 R	Notes
Bedryfsuitgawes				Operating expenses
Rekenmeesters fooie		65 025	47 335	Accounting fees
Administrasie- en bestuursfooie		140 893	209 148	Administration and management fees
Advertering		32 243	42 686	Advertising
Ouditeurs vergoeding	15	33 000	-	Auditors remuneration
Slegte skuld		-	300 000	Bad debts
Bank kostes		52 262	43 689	Bank charges
Boeke		5 368	6 031	Books
Skoonmaak		25 722	1 120	Cleaning
Vergoedingsfonds		22 485	11 550	Compensation funds
Rekenaaruitgawes		94 654	78 057	Computer expenses
Konsultasie fooie		2 075	-	Consulting fees
Afleweringkoste		34 551	17 337	Delivery expenses
Depresiasie		145 806	134 612	Depreciation
Digitale burgerskap uitgawes		-	26 329	Digitale burgerskap expenses
Werknemers kostes		13 915 069	13 061 599	Employee costs
Vermaak		157 351	119 998	Entertainment
FEDSAS 25ste herdenking uitgawes		-	149 279	FEDSAS 25th anniversary expenses
Boetes en rentes		5 295	-	Fines and penalties
Geskenke		23 208	9 226	Gifts
Versekering		80 403	72 982	Insurance
Huur teen bedryfskoste		483 290	422 195	Lease rentals on operating costs
Regskoste		675 401	87 681	Legal expenses
Vergaderings		1 163 592	1 252 191	Meetings
Motorvoertuig uitgawes		8 583	20 665	Motor vehicles expenses
Munisipale uitgawes		32 957	36 614	Municipal expenses
Moedertaal inisiatief uitgawes		139 795	-	Native language initiative expenses
Ander streeksuitgawes		5 684	3 152	Other regional expenses
Posgeld		7 647	18 946	Postage
Drukwerk en skryfbehoeftes		170 719	185 773	Printing and stationery
Beskermende klere		10 995	6 940	Protective clothing
Herstel en onderhoud		29 525	65 974	Repairs and maintenance
Vervanging van klein bates		3 423	-	Replacement of small assets
Navorsing uitgawes		32 000	-	Research expenses
Sekuriteit		10 151	552	Security
Seminaar uitgawes		63 365	50 824	Seminar expenses
Personeelwelsyn		18 094	5 740	Staff welfare
Subskripsies		91 937	70 301	Subscriptions
Subsidie uitgawes - Departement van Onderwys		254 325	40 580	Subsidy expenses - Department of Education
TAO Projek uitgawes		68 206	246 290	TAO project expenses
Telefoonkoste		401 855	412 381	Telephone and fax
Opleiding		118 288	1 023 870	Training
Plaaslik reis		2 638 563	2 374 728	Travel - local
Webinar uitgawes		111 416	59 015	Webinar expenses
		<u>21 375 221</u>	<u>20 715 390</u>	